

DANĚ 2022

e-Bulletin

Komory
daňových
poradců ČR

1/2022

/ **TÉMA:** Daňové změny roku 2022

/ **JUDIKATURA:** Role správce daně při výběru metody pro výpočet nároku na odpočet DPH

/ **DANĚ Z NEMOVITOSTÍ:** Co nového v daních v rámci developerské činnosti

/ **SPRÁVA DANÍ:** Stanovení převodní ceny u finančních transakcí

*Provedeme vás
světem daní.*

Nové zdaňovací období je tu!

Vážení přátelé a kolegové,

je již v podstatě tradicí, že mi náleží lednový úvodník e-Bulletinu Komory daňových poradců České republiky. Za poslední čtyři roky mi nepatřil snad jen jednou, a to byl minulý rok, kdy Jana Skálová představovala nový vzhled a formát e-Bulletinu. Pamatujete si vlastně ještě vůbec, jak vypadal ten původní e-Bulletin?

V tomto úvodníku především poděkuji za hlasy, které mi pomohly, abych se podruhé dostal do Prezidia Komory daňových poradců, shrnu, co nás čeká v tomto roce a čemu se budu jako člen Prezidia věnovat. Nesmí chybět dodání optimismu, který mě stále neopouští. Neztrácejme čas, pojďme na to.

Dovolte mi, abych na prvním místě vám všem poděkoval za hlasy, které jsem od vás na Valné hromadě 12. listopadu 2021 obdržel. Díky těmto hlasům jsem se podruhé dostal mezi členy Prezidia naší Komory. Vážím si každého hlasu, který jsem získal. První funkční období uteklo jako voda, ani bych neřekl, že to byly tři roky. Byly to skvělé tři roky a bylo mi potěšením podílet se s kolegy z Prezidia na všech činnostech, které jsme realizovali. Myslím, že můžeme jako Komora s hrdostí tvrdit, že jsme nelehké doby zvládli a byli jsme schopni se jim pružně přizpůsobit.

Prezidium má na starosti několik činností, které si zpravidla členové Prezidia „rozdělí“ tak, abychom každý měli svoji roli. V rámci druhého funkčního období chci pokračovat v činnostech, které jsem započal ve svém prvním funkčním období, ale chci se zapojit i do dalších projektů, které pomohou naší Komore.

Novinkou, kterou chystáme, budou podcasty. Budeme se snažit vybírat zajímavé hosty, které „vyzpovídáme“. Nebude to jen o daních, budeme hovořit i o tom, proč se host vydal trnitou cestou daňového poradce, co ho na práci baví. Ale protože jsme realisté, zeptáme se samozřejmě také na to, co je na práci nebaví. Zjistíme, jak zvládá skloubit práci a rodinu. Bude to nejen komunikace směrem ke členům naší Komory, ale také směrem ven, abychom uchazečům o vstup do naší profese ukázali, že profese daňového poradce je „nikdy nekončící a vzrušující příběh“. Doufám, že mi toto expresivní vyjádření prominete, ale ti, kdož mě znají, vědí, že mám svoji práci moc rád a jsem velmi rád, že jsem se na cestu daňového poradce vydal. Zjistíte přemýšlíte, kdo bude prvním hostem. To si ovšem zatím necháme jako malé překvapení.

Pokračuji ve své činnosti člena Kompletační a Zkušební komise, které se starají o to, aby naši noví členové byli důkladně prověřeni. Kvalifikační zkoušky představují pomyslnou „vstupenku“ do naší branže. Nepochybuji o tom, že to uchazeči neměli ani v roce 2021 jednoduché, i přes to však v roce 2021 rozšířilo naše řady více než 110 zbrusu nových daňových poradců. Všichni pevně věříme v to, že kvalifikační zkoušky v roce 2022 proběhnou dle plánu. I zde je třeba čelit výzvám, které stále rychleji se digitalizující svět chystá, nepochybně bude třeba v brzké době otevřít otázky týkající se alespoň částečné digitalizace zkoušek. Jakým směrem se však budeme ubírat, zatím není jisté.

Zdaňovací období 2021 je definitivně za námi, daňová sezona je tu, a tak se do ní pojďme společně pustit. Bude to hodně práce? Pravděpodobně ano, ale zvládli jsme to minulý rok, a tak to zvládneme i letos. Já se na to těším.

Přátelé, kolegové, věřím v lepší zítřky a přeji vám mnoho zdraví a úspěchů ve zdaňovacím období 2022.

Ing. Matěj Nešleha
Člen Prezidia KDP ČR

Obsah

e-Bulletin Komory daňových poradců ČR / 1/2022

Úvodník

Ing. Matěj Nešleha 1

Aktuálně

Měsíc v kostce 3

Aktuálně z Finanční správy a účetnictví 16

Některé problematické aspekty financování práva stavby
(Lukáš Žáček, Daniel Fridrich) 18

Aktuálně ze zpráv CFE 19

Novinky z oblasti české a evropské regulace finančních
institucí (Ondřej Havlíček, Matěj Šarapatka) 20

Judikatura

Český zákon o DPH klade podmínky, které nemohou
před pravidly danými evropskou legislativou obstát
(Tomáš Brandejs) 10

Role správce daně při výběru metody pro výpočet nároku
na odpočet DPH 12

Povinnost uvádění převodů hotovosti z pokladny
na bankovní účet v daňové evidenci 13

Výpočet daně prostřednictvím pomůcek nemůže
být výlučným závěrem daňové kontroly, smí jím však být
posouzení, zda lze či nelze stanovit daň dokazováním 14

Podmínky potřebné k prolomení zásady vázanosti
správního soudu skutkovým a právním stavem,
který platil v době rozhodování správního orgánu 15

Téma vydání

Daňové změny roku 2022

Daňové změny roku 2022 4

Rozhovor – ministr financí Stanjura:
„Daňový systém nepotřebuje razantní změny“ 6

Daně z nemovitostí

Co nového v daních v rámci developerské činnosti
aneb na co by měli stavební společnosti
a majitelé nemovitostí v roce 2022 pamatovat
a dát si pozor (Petr Koubovský) 24

Správa daní

Stanovení převodní ceny u finančních transakcí, část II.
(Karel Brychta, Pavel Svirák, Veronika Solilová,
Michal Ištók) 30

Ostatní

Stručné praktikum aplikace logiky v daňověprávních
sporech (Roman Landgráf) 36

Soukromý svěrenský fond: Postup identifikace
a zdanění plnění poskytované obměšleným
(Radim Procházka) 42

Osobní rozvoj

„Šťastný nový rok!“ (Peter Chrenko) 46

Elektronický měsíčník

Komora daňových poradců České republiky

Kozí 4, 602 00 Brno, tel.: +420 542 422 311

IČO: 44995059

moje.kdpcr.cz

www.kdpcr.cz

e-mail: kdp@kdpcr.cz

Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR

pod číslem E 22060

ISSN 1211-9946

Toto číslo vyšlo **5. 1. 2022**,

datum uzávěrky: **2. 1. 2022**.

Nakladatelsky a redakčně zajišťuje společnost

IMPAX, spol. s r. o.

Vedoucí redaktor: Mgr. Jaroslav Kramer

Redakce: Eliška Voplakalová, David Mařík, Sára Labajová

Články neprocházejí recenzním řízením. Články obsahují názory
autorů, které se nemusí shodovat se stanoviskem KDP ČR.

Udělení souhlasu: Autor poskytnutím rukopisu dává redakci
souhlas s rozmnožováním, rozšiřováním a sdělováním příspěvku
na webových stránkách KDP ČR, v právních informačních systémech
a na internetových portálech spolupracujících s KDP ČR.

Ilustrační fotografie Shutterstock.com a Pixabay.com,
není-li uvedeno jinak.

Objednávky inzerce na inzerce@impax.cz

nebo tel. +420 244 404 555, +420 606 404 953.

Mediakit a další informace na www.impax.cz.

moje.kdpcr.cz

Měsíc v kostce

Olga Goišová je účetní roku 2021

Společnost Wolters Kluwer vyhlásila výsledky ocenění Účetní roku 2021. V kategorii ÚČETNÍ ROKU 2021 zvítězila Olga Goišová, ředitelka pro ekonomiku a obchod v Teplárně Otrokovice. Dalšími finalistkami byly Františka Smutková, vedoucí oddělení účtárny ve společnosti ORTEX a Miroslava Marková, hlavní účetní ve Sklopísek-střeleč. V kategorii Účetní firma roku 2021 získala první místo společnost ASB Czech Republic. Na druhém místě se umístil tým LERIKA Tax & Accounting a bronz si odnesli v Grant Thornton Tax & Accounting. Účetní osobností roku 2021 se stal profesor Bohumil Král.

Stále je možné dát hlas nejlepšímu Daňáři roku 2021!

Odstartovalo druhé kolo soutěže Daňář & daňová firma roku. Hlasování bylo otevřeno ve vybraných kategoriích soutěže, u kterých probíhala v průběhu listopadu nominace ze stran odborné veřejnosti. Své hlasy můžete posílat odborníkům mimo jiné v kategoriích Daňář roku nebo Daňová naděje prostřednictvím webové stránky danar-roku.cz. I nadále je možné posílat hlasy také v kategoriích Nejvstřícnější územní pracoviště finančních úřadů a Nejžádanější zaměstnavatel v daních, kde neprobíhala nominační fáze. Hlasování končí 7. ledna 2022 a výsledky budou vyhlášeny na slavnostním galavečeru 9. února 2022. Komora daňových poradců ČR spolu s Komorou certifikovaných účetních, Českým institutem interních auditorů a Svazem účetních ČR zajišťují mediální podporu soutěže.

Ohlédnutí za rokem 2021

Tým kanceláře Komory daňových poradců ČR připravil video shrnující nejvýznamnější okamžiky roku 2021. Nad rámec běžné daňové agendy Komora stihla řadu odborných seminářů na aktuální daňová témata, kvalifikační zkoušky na daňového poradce či zvolení nového Prezidia Komory. Ale také soutěž diplomových prací, golfový turnaj nebo sportovní hry. Video je možné shlédnout [zde](#).

Smuteční oznámení

S lítostí Vám oznamujeme, že zemřeli pan Petr Juřica, daňový poradce č. 1589, ve věku 57 let a pan Ing. Petr Sojka, daňový poradce č. 4478, ve věku 42 let.

Dovolujeme si tímto vyjádřit všem pozůstalým a přátelům upřímnou soustrast.
Za Komoru daňových poradců ČR. /

Za Komoru daňových poradců ČR Radek Neužil, tajemník

Daňové změny roku 2022

Přinášíme přehled nejdůležitějších daňových změn v gesci Ministerstva financí, které vstoupily v účinnost na začátku letošního roku.

Zvýšení slevy na dani na poplatníka

Základní sleva na dani na poplatníka se pro rok 2022 zvýšila z 27 840 Kč na částku 30 840 Kč.

Zrušení zastropování měsíčního daňového bonusu

Dochází k faktickému zrušení zastropování měsíčního daňového bonusu, tedy rozdílu mezi vypočtenou daní z příjmů a slevou na děti, vypláceného finančním úřadem v případě vyměření záporné daňové povinnosti.

Rozšíření okruhu příjmů osvobozených od daně z příjmů

V souvislosti s uzákoněním nároku na odškodné vyplacené státem osobám sterilizovaným v rozporu s právem a osobám poškozeným mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice bude v obou těchto případech vyplacená částka osvobozena od daně z příjmů fyzických osob. Opětovně začne platit osvobození příjmů z výnosu dluhopisů emitovaných v zahraničí pro poplatníky, kteří jsou zahraničními rezidenty. Toto osvobození mělo být zrušeno, ale pro podporu možnosti získat finanční prostředky na zahraničních trzích byla tato úleva znovu zavedena. K osvobození od daně z příjmů dochází v případě výnosu dluhopisu a příjmu plynoucího z práva na splacení dluhopisu vydaných v za-

hraníčí poplatníkem se sídlem v České republice, pokud plynou daňovému nerezidentovi, který není kapitálově spojenou osobou s emitentem dluhopisu, ani s ním nevytvořil právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty, čímž dojde k omezení možnosti zneužití toto osvobození k účelovému snížení základu daně z příjmů.

Nová sleva na dani za zastavené exekuce

Novela exekučního řádu stanovuje, že za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek zastaví exekutor exekuci, pokud pohledávka nepřevyšuje částku 1 500 Kč bez příslušenství a její vymáhání trvalo po dobu alespoň tří let předtím, než novela vstoupila v platnost. Pokud nebyla ani zčásti po třech letech pohledávka vymožena, je zavedena nová sleva na dani za zastavenou exekuci. Výše slevy na dani pak odpovídá výši náhrady, kterou oprávněnému přízná exekutor při zastavení exekuce.

Nová výše paušální daně pro živnostníky

Poplatníkům v paušálním režimu se pro rok 2022 mění celková výše paušální zálohy za kalendářní měsíc a nově bude činit 5 994 Kč. V případě splnění podmínek mohou živnostníci podat oznámení o vstupu do režimu paušální daně do pondělí 10. ledna 2022.

Živnostníci v paušálním režimu už nemusí platit případné zálohy na daň z příjmů, zálohy na důchodové pojištění ani pojistné na zdravotní pojištění. V jedné měsíční platbě paušální daně (5 994 Kč) je zahrnuto minimální zdravotní pojistné ve výši 2 627 Kč, minimální sociální pojistné navýšené o 15 %, tj. ve výši 3 267 Kč, a daň z příjmů ve výši 100 Kč. Všechny tyto tři platby jsou součástí paušální zálohy.

Ty se platí vždy do 20. dne kalendářního měsíce, na které se záloha platí, nebo si je lze předplatit na několik měsíců, či dokonce na celý rok dopředu. Pro současné poplatníky v paušálním režimu platí, že je třeba od ledna 2022 změnit výši záloh na trvalém příkazu k úhradě paušální daně na 5 994 Kč měsíčně. To se týká živnostníků, kteří vstoupili do paušálního režimu již v roce 2021 a splňují podmínky paušálního režimu i pro rok 2022.

Pokud se živnostník vykonávající samostatnou činnost rozhodne vstoupit při splnění všech zákonných podmínek do paušálního režimu pro rok 2022 a podá správci obě oznámení o vstupu do paušálního režimu do 10. ledna 2022, potom první zálohu bude mít splatnou 20. ledna 2022. Dále pak každého 20. dne v měsíci až do 20. prosince daného kalendářního roku.

Zahájí-li poplatník samostatnou činnost v lednu 2022 a přihlásí se do paušálního režimu, bude mít zálohu za leden a únor splatnou do 21. února (pozn.: pro rok 2022 připadá 20. únor na neděli, proto se splatnost paušální zálohy posouvá na pondělí).

Pokud poplatník zahájí samostatnou činnost později, např. v dubnu 2022, a přihlásí se do paušálního režimu, bude mít první i druhou zálohu (tj. zálohu za duben a květen) splatnou do 20. května 2022.

Živnostníci si mohou na [kalkulačce Ministerstva financí](#) jednoduše spočítat, zda je pro ně paušální daň výhodná. Oznámení o vstupu do paušálního režimu doporučuje Finanční správa ČR vyplnit nejlépe prostřednictvím [webové aplikace](#), a to do 10. ledna 2022.

Mezinárodní daňové vztahy

Během roku 2021 vstoupila v platnost a od 1. ledna 2022 se tak v ČR začne prakticky provádět smlouva o zamezení dvojímu zdanění v oblasti daní z příjmů s Bangladéšem. Jedná se o standardní komplexní bilaterální daňovou smlouvu, která upravuje zdaňování a vyloučení mezinárodního dvojího zdanění všech možných druhů příjmů.

Změna oceňovací vyhlášky

Novelizace vyhlášky o oceňování majetku spočívá zejména v každoroční aktualizaci základních cen nemovitých věcí. Jejím cílem je přiblížení zjištěné a sjednané ceny nemovitých věcí. Nová úprava přinese občanům větší jistotu ve správnosti odhadnutých cen a v některých případech i úsporu za znalecké posudky.

Změny v regulaci vodného a stočného

Ministerstvo financí zveřejnilo [nový výměr o regulaci cen](#) v oboru vodovodů a kanalizací pro období 2022–2026 s účinností od 1. ledna 2022. Po loňském snížení DPH na vodné a stočné z 15 % na 10 % tak úřad pokračuje v aktivním přístupu k cenové regulaci vodárenství. V tomto výměru jsou nastavena nová pravidla tak, aby spotřebitel zaplatil pouze tolik, kolik je nutné. Hlavní změnou výměru je zavedení tzv. vyrovnání. Pokud společnost vybere ve vodném a stočném více, než měla, bude tyto prostředky v následujících letech vracet spotřebitelům formou nižší ceny. /

Ministr financí **Stanjura**: „Daňový systém nepotřebuje razantní změny“

Nový ministr financí Zbyněk Stanjura (za ODS) se v rozhovoru pro Seznam Zprávy na konci loňského roku věnoval tématu daní. Jediná systémová změna, která by se podle něj mohla připravit, jsou dvě sazby DPH. Tvrdí také například, že by ve své funkci rád změnil chápání Finanční správy.

ODS slibovala před volbami, že nebude v žádném případě zvedat daně. Udržíte ten závazek?

Ted' už to slibuje celá vládní koalice.

Ano, ale je to opravdu reálné? Někteří ekonomové o tom dost pochybují.

Ano, je. Já vím, že o tom pochybují, ale musíme vidět výsledky. Co by vlastně znamenalo, zvýšit daně? Lidem bychom nechali méně. ►►

Ale zvýšili byste příjmy státního rozpočtu.

A pak to budeme moudře rozdělovat, že? Já na to nevěřím. To je ten základní ideový střet mezi pravicí a levicí. Já nevěřím, že stát je moudřejší než konkrétní lidé. Naším receptem bylo nechat lidem víc peněz. To se nám loni povedlo ještě z opozičních lavic. My k daním říkáme, že pokud přistoupíme k nějakým změnám, tak to bude poprvé až v lednu 2024. A bude to jednou za volební období, protože kromě aktuálních sazeb je důležitá stabilita daňového prostředí. Já nemyslím, že systém potřebuje nějaké razantní změny. Jediná systémová změna, která by se mohla udělat, jsou dvě sazby DPH, ne tři. Ale bude záležet na stavu veřejných financí.

Pojďme k detailům, které byste třeba měnit mohli. Hospodářská komora navrhuje rozšíření příjmové hranice pro velice jednoduchou tzv. paušální daň, kterou dnes mohou platit osoby samostatně výdělečně činné s příjmem do jednoho milionu korun ročně. Hospodářská komora navrhla zvýšit limit na dva miliony. Co vy na to?

Naprosto souhlasím. Myslím, že to bude součástí programového prohlášení budoucí vlády. Je logické, že by to mělo být stejné jako limit pro plátcovství DPH. O ten dlouhodobě usilujeme nad dva miliony, tak mi přijde logické, že stejný bude limit pro paušální daň.

Nesrazí vám to ale v této chvíli tolik potřebné příjmy do státního rozpočtu?

To nebude nic dramatického.

V koaliční smlouvě slibujete vytvoření takzvané daňové brzdy. Zákonem by byl stanoven strop všech daní a odvodů, které se u nás platí (tzv. složené daňové kvóty), nad který by se nesmělo jít. Dnes dosahují výnosy všech daní a odvodů 36 procent HDP, ve srovnání států v Evropské unii se pohybujeme někde uprostřed. Kde by měla být daňová brzda – nad, nebo pod dnešní hranicí?

Máme to prodiskutované uvnitř ODS, diskutovali jsme to, když jsme tvořili předvolební program koalice Spolu. Ale teď vám to neřeknu. Samozřejmě to není nad těmi 36 procenty, ale o něco pod tím. A je to ještě věc politického jednání.

Také asi věc vývoje ekonomiky, že?

Složená daňová kvóta je poměrně pružný ukazatel. Někdy vám stačí různé HDP a najednou vám výnos padá, i když zachováte sazby. Je to spíš symbolické a je to spíš pro všechny budoucí politické prezentace, pokud se na tom shodneme. Můžeme se v rámci daňového mixu bavit, že někde něco zvýšíme, něco snížíme. Abychom nepřehnali daňové zatížení našich občanů.

Usilujeme o změnu chápání Finanční správy – např. konec zaklekávání na podnikatele. Finanční správa nikdy nebude oblíbená, ale má mít klientský přístup.

V koaliční smlouvě se také píše, že „spotřební daně budou zohledňovat škodlivost“. Platí tedy, že sice slibujete, že nebudete zvedat daně, ale netýká se to vyšší spotřební daně na škodlivé zboží? Což může být alkohol a cigarety, ale třeba taky cukr, který kazí zuby a vede k obezitě, nebo maso, kterého možná jíme nadbytek? Nebo fosilní paliva benzín a nafta?

Konkrétní příklad je tabák.

Tam chcete zvedat spotřební daň?

Ona je to částečně harmonizovaná daň, takže to nemáme ve svých rukou. Ale tabákové výrobky jsou škodlivé, to je bez debat. Pokud budeme uvažovat o různém zdanění, tak bychom měli posuzovat míru škodlivosti. Ono to možná platí i u hazardu. Jsou lidské neřesti, které se z dobrých historických důvodů daní. Při moderním přístupu musí nějakou míru škodlivosti dát odborníci, ne politici. Ale určitě to není tak, že budeme rozlišovat nezdravé a zdravé jídlo. To si myslím, že ne.

Co ten benzín a nafta? Tedy fosilní paliva, jejichž zvýšené zdanění navrhuje evropský legislativní balíček Fit for 55?

Vždycky musíme nejdřív říct, čím se budou dopravovat naši občané, to je první otázka. Dopravní prostředek často potřebujete nejen ve volném čase, ale i pro pracovní povinnosti a rodinný život. My jako sněmovna jsme loni snížili spotřební daň u nafty. Dopadlo to přesně, jak jsme očekávali, na cenu nafty to nemá ►►

žádný vliv. Musíme se taky dívat na sousední země. Pro mě bylo inspirativní, co udělali Rakušané. Před pár lety snížili spotřební daň z pohonných hmot a zvýšili mýto, což znamená větší výběry poplatků od transitzí dopravy a současně nějakou komparativní výhodu pro domácí podnikatele.

Ve vašem koaličním prohlášení je věta „obce, kraje i stát získají díky zdanění těžby více peněz z dobývání nerostných surovin na svém území“. Počítáte s přerozdělením poplatků z těžby, nebo je domácím uhlobaronům zvednete?

S přerozdělením. Ono uhlí se tady už dlouho těžit nebude, profese uhlobaronů už tu taky nebude. My jsme docela složitě novelizovali horní zákon a nemyslím, že je rozumné, aby stát neustále měnil podmínky.

Ještě další detail v koaliční dohodě je zajímavý. Chcete snížit odvody na sociální pojištění pro zaměstnance na částečný úvazek, což by mohlo přivést na trh práce nové pracovní síly, třeba penzisty nebo maminky malých dětí. Máte už spočítané, jaké to snížení bude, aby si to státní rozpočet mohl dovolit?

Máme spočítané, jaký by to dělalo výpadek v extrémní variantě. Ale řekněme si, jaká je situace. Dneska mnozí osvícení zaměstnavatelé částečné úvazky umožňují. Když jedno pracovní místo rozdělí na dvě a umožní pracovat lidem, kteří z osobních důvodů nemohou dělat celých 8 hodin, tak mají dvakrát větší administrativu a žádnou výhodu. Naše představa je půl procenta na hodinu zkráceného úvazku v modelovém případě, o kterém jsem mluvil. To může motivovat ty zaměstnavatele, kteří s tím ještě váhají a říkají si, že by to byla velká byrokracie.

Dále v programové části koaliční smlouvy slibujete „řešení situace lidí v exekucích, například reformou srážek ze mzdy“. Jak si toto představujete?

Dneska zaměstnavatele hrozně zatěžuje, když mají zaměstnance, kteří jsou v exekuci a zvláště, když mají těch exekucí více. Máme takový minimalistický cíl, aby u každého, kdo je v exekuci, byla u toho zaměstnavatele jedna částka. Je to pro ně úleva. Ten problém je hodně regionální, strukturálně postižené regiony mají problém s exekucemi větší. Uvidíme, jak teď dopadne „miloštinové léto“, o kolik se díky němu sníží počet lidí v exekucích, podle mě je to výborná věc. Dlužníci dostanou šanci a uvidíme, jak ji uchopí. Ale pro zaměstnavatele se to musí prostě zjednodušit.

Dále slibujete zakročit proti daňovým únikům, lépe řídit investice, prosadit transparentnější dokládání vlastnictví firem...

A odstříhnout firmy z daňových rájů od veřejných peněz! Je toho hodně.

Řekněte, co považujete za svou největší osobní ambici, čeho byste jako ministr chtěl dosáhnout, co je pro vás nejdůležitější?

Změna chápání Finanční správy, konec zaklekávání na podnikatele. Finanční správa nikdy nebude oblíbená, ale má mít klientský přístup. Já si myslím, že musíme být schopni rozlišit, kdy se jedná o pochybení a kdy o nějaké systematické vyhýbání se daním. V tom druhém případě budeme velmi tvrdí, ale v tom prvním budeme velmi rozumní. Dnes je to tak, že se podnikatelé Finanční správy bojí. Kdo si dovolí se s ní třeba soudit? Jen ti nejsilnější. Nemůže tu panovat pocit, že se Finanční správa mstí, když se někdo ozve. Spočívá to v důvěře. Obecně platí, že důvěra v instituce je oslabená, a teď za covidu je to obzvláště vidět. A jedním z úkolů, možná nejtěžším, je změnit tu atmosféru. Aby lidé měli důvěru v instituce, a i v tak nepopulární instituce, jako je Finanční správa.

Není to nereálný cíl?

Myslím, že to jde. Když se změní takový ten vymahačský, nepřátelský přístup. V něm je každý sprostý podezřelý. Ale musí zůstat tvrdost vůči těm, kdo dělají přestupky systematicky a vědomě. To si myslím, že by byl velký úspěch vlády jako celku. /

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

Komoru daňových
poradců
České republiky
najdete
i na sociálních sítích

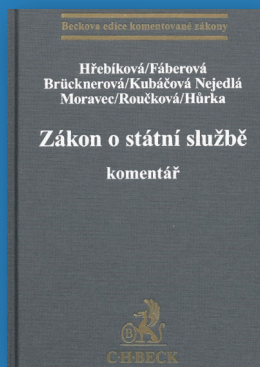
LinkedIn

a Twitter

Využijte možnosti doplnit si svoji odbornou knihovnu za zvýhodněné ceny pro daňové poradce.* Nakupujte v e-shopu KDP ČR.

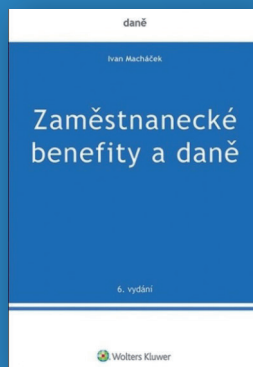
Z novinek vybíráme:

zvýhodněná cena pro DP 1791 Kč
běžná cena 1990 Kč

Zákon o státní službě. Komentář

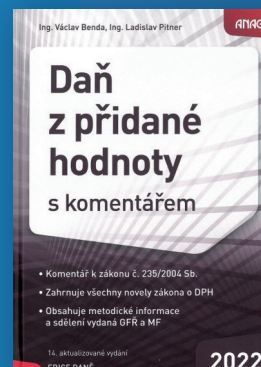
aktuální sjednocující stanoviska a metodické pokyny zpracované sekci pro státní službu, judikatura správních soudů, praktické příklady, zejména k aplikaci nové právní úpravy dovolené

zvýhodněná cena pro DP 413 Kč
běžná cena 459 Kč

Zaměstnanecké benefity a daně

DOTISK: z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele, nově zaměřeno také na současnou preferenci zdravotních benefitů a na využívání práce z domova

zvýhodněná cena pro DP 764 Kč
běžná cena 849 Kč

Daň z přidané hodnoty s komentářem

všechny změny provedené v roce 2021 a účinné od 1. 10. 2021, přehled informací, stanovisek a sdělení GŘ

zvýhodněná cena pro DP 513 Kč
běžná cena 570 Kč

Zdanění osobních příjmů

z pohledu daně z příjmů fyzických osob, ale také z pohledu sociálního pojištění, pravidla snižování základu daně, typ nominální sazby daně i slevy na dani, zdanění příjmů ze zahraničí

zvýhodněná cena pro DP 1845 Kč
běžná cena 2050 Kč

Zákon o daních z příjmů

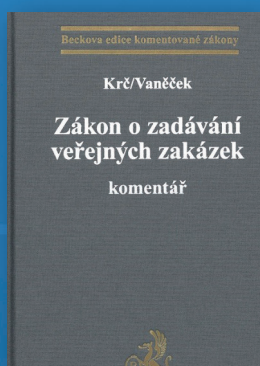
výklad jednotlivých ustanovení zákona v jejich vzájemných provázanostech a s odkazy na širší kontext

zvýhodněná cena pro DP 562 Kč
běžná cena 625 Kč

Fyzické osoby a daň z příjmů

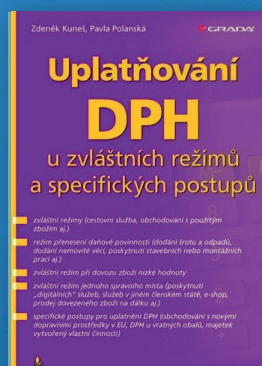
265 otázek & odpovědí z praxe, daňové řešení vychází z legislativního stavu k 1. 8. 2021

zvýhodněná cena pro DP 1791 Kč
běžná cena 1990 Kč

Zákon o zadávání veřejných zakázek

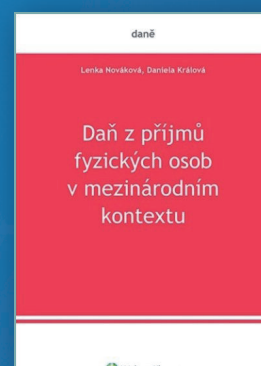
objasnění sporných bodů, řešení při výkladu zákona, množství nejnovější soudní judikatury a rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

zvýhodněná cena pro DP 296 Kč
běžná cena 329 Kč

Uplatňování DPH u zvláštních režimů a specifických postupů

nové postupy pro uplatnění daně u zvláštního režimu jednoho správního místa, pro uplatnění DPH při přeshraničním prodeji zboží na dálku aj.

zvýhodněná cena pro DP 738 Kč
běžná cena 820 Kč

Daň z příjmů fyzických osob v mezinárodním kontextu

problematika dvojího zdanění, popřípadě daňové dopady vyplývající z těchto přeshraničních uspořádání, pro české či zahraniční společnosti, pro jejich zaměstnance a rodinné příslušníky

* zvýhodněné ceny jsou podmíněny přihlášením do profilu daňového poradce
kontakt: publikace@kdp-cr.cz, tel. 542 422 318

[zpět na obsah](#)

COUR DE JUSTICE
DE L'UNION
EUROPÉENNE

Český zákon o DPH klade podmínky, které nemohou před pravidly danými evropskou legislativou obstát

Nedávné rozhodnutí Soudního dvora EU se věnovalo přímému účinku DPH směrnice při opravě daně v případě nedobytných pohledávek. Principy, které Soudní dvůr EU deklaroval, lze bez větších problémů přenést i do dnešní úpravy v § 46 až § 46g českého zákona o DPH.

Tomáš Brandejs

Daňový poradce, Deloitte

Podle rozhodnutí Soudního dvora EU musí být článek 90 směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH směrnice“) vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátnímu ustanovení, které pro opravu výše daně z přidané hodnoty stanoví podmínku, že zčásti nebo zcela nesplacená pohledávka nevznikla v období šesti měsíců před rozhodnutím o úpadku dlužnické společnosti, a tato podmínka přitom neumožňuje vyloučit, že by se tato pohledávka mohla nakonec stát s konečnou platností nevymahatelnou.

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie v případě C-398/20 ELVOSPOL se sice týká opravy zdanění v případě nedobytných pohledávek dle § 44 zákona o DPH ve znění do 31. 3. 2019, ovšem ►►

principy, které soudní dvůr deklaroval, lze bez větších problémů přenést i do dnešní úpravy téže oblasti. Dnes se jedná o § 46 až § 46g zákona o DPH, a jak se ukazuje, i ty jsou doslova prosety podmínkami, které nemohou před pravidly danými evropskou legislativou obstát.

Směrnice o DPH ukládá povinnost snížit základ DPH, a tudíž částku DPH, pokaždé, když osoba povinná k dani neobdrží po uzavření transakce část nebo celé protiplnění. To je výrazem základní zásady směrnice o DPH, podle níž je základ daně tvořen skutečně přijatou úhradou a jejímž důsledkem je, že finanční úřad nemůže vybrat částku DPH neodpovídající tomu, co obdržela osoba povinná k dani. Ovšem současně směrnice o DPH stanoví, že se členské státy mohou odchýlit od povinnosti snížit základ DPH, jestliže je pravděpodobné, že v dohledné době bude pohledávka uhrazena.

To si český zákonodárce vysvětlil po svém, když volil podobu § 44 zákona o DPH. Zavedl na jednu stranu možnost opravy daně, ale limitoval právo na snížení takové DPH u nedobytných pohledávek například podmínkou, že dlužník se nachází v insolvenčním řízení. Nebo že dlužník i věřitel byli v době vzniku pohledávky a stále jsou plátcí DPH. Tyto podmínky byly naštěstí už dávno označeny Soudním dvorem Evropské unie jako zásadně odporující tomu, co o povinnosti snížení základu daně tvrdí DPH směrnice. A nakonec i podmínka, že pohledávka vznikla šest měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku, byla soudním dvorem jasně koncem loňského roku odmítnuta rozhodnutím v případě C-398/20 ELVOSPOL.

Soudní dvůr se dokonce výslovně ohradil proti názoru delegace zastupující u soudního řízení Českou republiku. Ta tvrdila, že implementovat podmínku „šesti měsíců“ do českého zákona o DPH umožnil článek 273 DPH směrnice, neboť podle tohoto článku členské státy mohou ukládat povinnosti, které považují za nezbytné ke správnému výběru DPH a k předcházení daňovým únikům. Dle soudního dvora však právě naopak opatření, které při opravě zdanění nedobytných pohledávek dělí předmětné pohledávky na mladší a starší šesti měsíců, směřuje k nesprávnému výběru DPH. Současně je dle soudu nepřiměřené automaticky spojovat okamžik vzniku pohledávky s otázkou boje proti daňovým únikům.

Jistě, podmínka „šesti měsíců“ už byla ze zákona o DPH českým zákonodárcem vyškrtána v dubnu 2019. Přesto je určité dobré znát odpověď na spory, které řešily české soudy několik let. Jejich podstatou byla nejistota, co zákon o DPH vlastně zakazoval – chtěl umožnit opravy u nedobytných pohledávek, které vznikly více než šest měsíců, nebo méně než šest měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku? Je vidět, že je to zhora nepodstatné. Rozhodnutí v případě C-398/20 ELVOSPOL by mohla táhlá řízení, která jsou dodnes vedena před správními soudy, rychle ukončit.

Nicméně síla daného rozhodnutí je i jinde: český zákon o DPH je nadále nevhodně napsán. Obsahuje v § 46 a následujících mnoho testů, které je potřeba splnit a které přitom těžko obstojí v perspektivě DPH směrnice. Vadí například kapitálová propojenost dlužníka s věřitelem. Vadí to, že věřitel a dlužník jsou ve sdružení (respektive společnosti) bez právní subjektivity. Vadí, pokud se dlužník nenachází v insolvenční nebo v exekuci.

Je smutné, že ještě i v roce 2021 se musí plátcí dovolávat přímého účinku DPH Směrnice při opravě daně v případě nedobytných pohledávek.

Podobně pokud věřitel přihlásil včas svoji pohledávku po rozhodnutí soudu o úpadku, ale tato pohledávka byla v insolvenčním řízení tzv. „zjištěna“ až po třech letech od DUZP. Správci daně opravu DPH rovnou automaticky odmítají. To je samozřejmě z pohledu DPH směrnice zcela chybný postup.

Je smutné, že ještě i v roce 2021 se musí plátcí dovolávat přímého účinku DPH směrnice při opravě daně v případě nedobytných pohledávek. Úspěch by však měl být zaručen, odvolací správní orgány by měly přímý účinek DPH směrnice uznat, když už se nepodaří o tomtéž přesvědčit prvoinstančního správce daně. /

Rozhodnutí Soudního dvora EU ze dne 11. listopadu 2021 ve věci C-398/20 ELVOSPOL, generální advokát: J. Kokott, vydáno bez jejího stanoviska, <http://eur-lex.europa.eu>

„Daň z přidané hodnoty – Směrnice 2006/112/ES – Článek 90 – Snížení základu DPH – Celkové nebo částečné nezaplacení ceny z důvodu úpadku dlužníka – Podmínky stanovené vnitrostátní právní úpravou pro opravu DPH na výstupu – Podmínka, podle níž nesmí zcela či částečně nesplacená pohledávka vzniknout v období šesti měsíců před rozhodnutím o úpadku dlužnické společnosti“

Související ustanovení:

/ §44 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění do 31. 3. 2019 (dále jen „zákon o DPH“)

Související rozhodnutí:

/ C-507/20 FGSZ

/ C-756/19 Ramada Storax SA

/ C-335/19 E. Sp.

Judikatura krátce

Role správce daně při výběru metody pro výpočet nároku na odpočet DPH

Nejvyšší správní soud se v nedávném rozhodnutí zabýval sporem Odvolacího finančního ředitelství a Českého rozhlasu při určení poměru zdanitelných a osvobozených plnění pro stanovení nároku na odpočet DPH.

V řešené věci mimo jiné padla otázka, jaká je povaha rozhlasového vysílání do zahraničí, resp. povaha úplaty za toto vysílání. OFŘ bylo toho názoru, že povinnost platit za rozhlasové vysílání Ministerstvem zahraničních věcí Českému rozhlasu vyplývá přímo ze zákona, a nikoliv ze smlouvy a související platba tak není placena v rámci právního vztahu zahrnujícího vzájemné poskytování plnění. Předmětná platba je dle něj dotací a zahraniční vysílání proto není ekonomickou činností ve smyslu zákona o DPH.

Daňový subjekt s tímto nesouhlasil a argumentoval, že veřejné rozhlasové vysílání, jehož nedílnou součástí je i vysílání obchodních sdělení za úplatu či úplatné vysílání do zahraničí, je ekonomickou činností a nemá zde vliv skutečnost, že subjekt kryje své náklady zčásti z rozhlasových poplatků. Upozornil na fakt, že mezi ním a ministerstvem existuje smluvní prvek v podobě smlouvy, která, na rozdíl od zákona, upravuje rozsah a úplatu za tuto činnost.

Nejvyšší správní soud v úvodu přisvědčil Odvolacímu finančnímu ředitelství v tom, že vysílání do zahraničí je skutečně hrazeno ze státního rozpočtu, zároveň však uvedl, že tato skutečnost sama o sobě pro posouzení nestačí. Dostatečně totiž nevyvrací argumentaci Českého rozhlasu, že zahraniční vysílání je třeba

považovat za ekonomickou činnost zejména s ohledem na obsah smlouvy, která je uzavřena mezi rozhlasem a ministerstvem. OFŘ tak nerespektovalo základní zásady daňového řízení, když smlouvu nepodrobil řádné analýze s ohledem na námitky.

Další spornou otázkou byla role správce daně při výběru metody pro výpočet nároku na odpočet DPH. OFŘ vydalo dodatečné platební výměry, ve kterých mimo jiné stanovilo nový vypořádací koeficient pro tento nárok. Nejvyšší správní soud nejprve připomněl své dřívější vyjádření, ve kterém uvádí, že situace, kdy plátce použije konkrétní plnění na vstupu jak v rámci své ekonomické, tak i neekonomické činnosti, nejsou nijak výjimečné a u veřejnoprávních subjektů jsou velmi časté. Skutečnost, že v některých případech je obtížné vymezit přesný poměr plnění na vstupu v rámci té které činnosti, však nemůže mít za následek nárok na plný odpočet na vstupu. V takovém případě by totiž plnění na vstupu nebyla v podstatě vůbec zdaněna. Dále poznamenal, že na základě rozsudku Soudního dvora EU nelze považovat poskytování služby veřejnoprávního rozhlasového vysílání za ekonomickou činnost v rozsahu, v jakém je financována rozhlasovými poplatky. Protože zde nevzniká subjektu nárok na odpočet DPH, lze o tomto nároku uvažovat pouze tehdy, kdy prokáže, že jím přijatá plnění byla aspoň částečně použita v rámci jeho jiných činností podléhajících DPH. Je tedy v první řadě na daňovém subjektu, aby v případě, kdy plnění není použito pouze v rámci ekonomické činnosti, stanovil, v jakém poměru bylo toto plnění použito k činnosti ekonomické a v jakém k činnosti neekonomické. Správce daně je zároveň oprávněn zvolený výpočet korigovat tak, aby tento poměr co nejvíce odpovídal skutečnosti. V uvedeném sporu daňový subjekt blíže neurčil, v jakém poměru bylo konkrétní přijaté plnění použito ve vztahu k jeho ekonomickým a neekonomickým činnostem. Povinnost stanovit tento poměr tak přešel na OFŘ, které výpočet poměrového koeficientu vyjád-

řilo zcela konkrétně, určitě a srozumitelně. Zároveň za situace, kdy mu daňový subjekt nedoložil potřebné doklady, vyšlo OFŘ z metody, kterou považovalo za příznivější pro daňový subjekt. Tento postup označil Nejvyšší správní soud za dostačující. /

VÍCE:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2021, sp. zn. 4 Afs 130/2021, dostupné na www.nssoud.cz

Povinnost uvádění převodů hotovosti z pokladny na bankovní účet v daňové evidenci

Správce daně doměřil daňovému subjektu daň z příjmů fyzických osob včetně příslušného penále. Za sporné zde považoval mimo jiné tržby, které zaměstnanci daňového subjektu odváděli na bankovní účty a které nebyly zaznamenány v daňové evidenci.

Nejvyšší správní soud se tak zabýval otázkou, zda je poplatník daně z příjmů fyzických osob povinen uvádět v daňové evidenci převody hotovosti z pokladny na bankovní účet. Připomněl, že daňovou evidenci se pro účely daní z příjmů rozumí evidence pro účely stanovení základu daně. Tato evidence obsahuje údaje o příjmech a výdajích, v členění potřebném pro zjištění základu daně, majetku a dluhů. Daňová evidence by tak měla správci daně a tomu, kdo ji vede, poskytnout úplný průkazný a správný pohled o hospodaření daňového subjektu. Je tedy třeba vést údaje o těch příjmech, které ovlivňují základ daně. Jestliže příjmy, které byly vloženy jako hotovost do pokladny, byly poplatníkem už jednou v daňové evidenci zahrnuty jako příjmy, které ovlivňují základ daně, pak samotný převod hotovosti na bankovní účet nepředstavuje příjem, který by opětovně základ daně ovlivňoval. V takovém případě není třeba převod hotovosti na účet znovu uvádět. Opačný výklad by měl za následek novou povinnost pro poplatníky vedoucí daňovou evidenci jdoucí nad rámec zákona. NSS tak poukázal na to, že účelem daňové evidence není, aby poplatník vedl podrobný přehled o pohybu finančních prostředků, jak je tomu v případě účetnictví. Zároveň ale dodal, že je třeba myslet na důkazní břemeno ležící na daňovém subjektu. Má-li správce daně pochybnosti o těchto vkladech, je totiž na poplatníkovi, aby jejich pohyby a evidenci prokázal. K tomu může napomoci

právě i to, že si daňový subjekt nad rámec zákonné povinnosti v daňové evidenci povede přehled o převodech hotovosti z pokladny na účet.

VÍCE:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2021, sp. zn. 8 Afs 233/2019, dostupné na www.nssoud.cz

Výpočet daně prostřednictvím pomůcek nemůže být výlučným závěrem daňové kontroly, smí jím však být posouzení, zda lze či nelze stanovit daň dokazováním

V další kasační stížnosti týkající se využití pomůcek při doměření daně byla předmětem sporu otázka, zda v situaci, kdy správce daně vybere konkrétní pomůcky a vypočte podle nich daň ve zprávě o daňové kontrole, může následně odkázat v dodatečném platebním výměru na odůvodnění této zprávy.

Daňový subjekt se bránil tím, že nelze použít § 147 odst. 1 daňového řádu, který mimo jiné říká, že dojde-li ke stanovení daně výlučně na základě výsledku daňové kontroly, považuje se za odůvodnění zpráva o daňové kontrole. Podle něj toto stanovení bezpodmínečně vyžaduje, aby ke stanovení daně došlo výlučně na základě výsledku daňové kontroly, k čemuž nedošlo, protože daň byla stanovena pomůckami a nelze tuto skutečnost považovat za výlučný výsledek daňové kontroly.

Odvolační finanční ředitelství v rámci kasační stížnosti argumentovalo tím, že daňový subjekt byl již v průběhu daňové kontroly seznámen s názorem, že jsou naplněny podmínky pro stanovení daně podle pomůcek. Na paragraf zmíněný daňovým subjektem reagoval tím, že není důvod pro odlišení toho, zda ke stanovení daně došlo na základě dokazování nebo prostřednictvím pomůcek. V projednávaném případě zpráva o daňové kontrole obsahovala jak výsledek kontrolních zjištění, tak odůvodnění přechodu na pomůcky.

Nejvyšší správní soud nejprve uvedl, že vypočtení daně dle pomůcek může být součástí zprávy o daňové kontrole, a tedy i jejím výsledkem. V tomto případě je u dodatečného platebního výměru splněna podmínka obsažená ve výše zmiňovaném paragrafu, tedy že ke stanovení daně došlo výlučně na základě výsledku daňové kontroly. Dodatečný platební výměr tak zde nemusí být

odůvodněn, jelikož dostatečné odůvodnění je již součástí zprávy o daňové kontrole. Výklad daňového subjektu tak nebyl správný. NSS souhlasil s tím, že výpočet daně prostřednictvím pomůcek nemůže být **výlučným** závěrem daňové kontroly. Jejím závěrem však může být posouzení, zda lze či nelze stanovit daň dokazováním, k čemuž v projednávaném případě ze strany správce daně došlo. Zároveň dodal, že ze zmíněného § 147 daňového řádu nevyplývá, jakým způsobem musí být daň stanovena. Jedinou podmínkou zde je, aby byla stanovena jen a pouze na základě výsledku daňové kontroly. /

VÍCE:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2021, sp. zn. 9 Afs 170/2019, dostupné na www.nssoud.cz

Podmínky potřebné k prolomení zásady vázanosti správního soudu skutkovým a právním stavem, který platil v době rozhodování správního orgánu

V další kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval možností prolomení zásady vázanosti správního soudu skutkovým a právním stavem, který platil v době rozhodování správního orgánu.

Jedná se o zásadu uvedenou v § 75 odst. 1 soudního řádu správního. Celní úřad v projednávaném případě vydal (poté, co byly vydány i zajišťovací příkazy) platební výměr na spotřební daň daňovému subjektu v konkurzu a dva dny poté vyzval správce daně příslušného ručitele ke splnění ručitelského závazku za výše zmíněnou společnost. Ručitel poté podal odvolání a později i žalobu ke krajskému soudu.

Ten se mimo jiné zabýval otázkou prolomení uvedené zásady vázanosti podle § 75. Krajský soud byl toho názoru, že se v případě dlužníka jednalo o výjimečnou situaci dlužníka, u nějž došlo k ochromení jeho činnosti jednáním správce daně „z minuty na minutu“, a nebyl tak schopný dostát běžným daňovým závazkům a jehož následkem následně byla aktivace ručitelského závazku. Po ručiteli nebylo, dle soudu, možné požadovat, aby snášel ručitelský závazek po celou dobu trvání všech správních a soudních řízení posuzujících zákonnost rozhodnutí vedoucích k ochromení podnikatelské činnosti dlužníka. Jestliže by platilo, že v takové situaci musí ručitel vyčkat na závěr o nezákonnosti rozhodnutí a teprve poté se mohl domáhat nápravy v podobě opravných prostředků nebo uplatnění nároku z titulu odpovědnosti za škodu, ztratil by efektivní ochranu svých práv a došlo by k porušení čl. 11 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Krajský soud tak vycházel při rozhodování i ze zrušujících rozsudků, které byly vydány až po vydání napadených rozhodnutí a ve kterých byly mimo jiné zajišťovací příkazy uvalené na dlužníka zrušeny jako nezákonné.

Generální ředitelství cel se následně v rámci kasační stížnosti obrátilo na Nejvyšší správní soud, neboť posouzení prolomení zásady podle § 75 odst. 1 s. ř. s. krajským soudem považovalo za nesprávné. Nejvyšší správní soud se s tímto ztotožnil a argumentaci krajského soudu nepřijal. Připomněl, že Nejvyšší správní soud i Ústavní soud výjimečně připustily prolomení této zásady například ve věcech mezinárodní ochrany, ve věcech správního trestání k uplatnění ústavního zákazu dvojího trestání za tentýž skutek atd. Vždy však k prolomení zásady přistoupily s omezeností. Krajský soud dovodil, že rozhodujícím kritériem pro případné zohlednění nových skutečností, ke kterým došlo po vydání zrušujících rozsudků, bylo pouze to, zda ručitel mohl dosáhnout ochrany a posouzení nových skutečností jiným způsobem než zrušením rozhodnutí o povinnosti zaplatit daň jako ručitel. Tato podmínka se však uplatňuje kumulativně s další, kdy prolomení zásady vyplýne zároveň z právní normy vyšší právní síly než je soudní řád správní. V úvahu přichází například aplikace práva EU nebo mezinárodní smlouvy. Tato další podmínka však nebyla v uvedeném případě splněna. Zmíněný zásah do práv vyplývajících z Listiny základních práv a svobod, na který také upozornil krajský soud podle NSS nepředstavuje právní aspekt pro prolomení zásady dle § 75 odst. 1 s. ř. s. U ručitele by k zásahu do práva vlastnit majetek došlo v každém případě již samotným nastoupením povinnosti plnit závazek dlužníka. Stejně tak pouhé oddálení možnosti bránit svá práva soudní cestou ještě neznamená zásah do práva na spravedlivý proces. /

VÍCE:

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2021, sp. zn. 4 Afs 353/2019, dostupné na www.nssoud.cz

Zdroj: www.nssoud.cz

Aktuálně z Finanční správy a účetnictví

Oznámení o získání prostředků na obstarání bytové potřeby správci daně je vhodné podat s dostatečným předstihem

Finanční správa na svých stránkách připomíná zpřísnění podmínek pro možnost uplatnění osvobození příjmů z prodeje rodinného domu nebo jednotky vynaložením získaných prostředků na obstarání vlastní bytové potřeby. Nově je tak třeba splnit dvě podmínky v případě prodeje dotčených nemovitostí, v nichž měl daňový subjekt bydliště méně než dva roky. Stále platí, že musí použít získané prostředky na obstarání vlastní bytové potřeby a zároveň musí nově podat oznámení o získání těchto prostředků správci daně do konce lhůty pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém k získání prostředků došlo. Pokud tak neučiní, nemůže poplatník daně osvobození použít. Finanční správa tak doporučuje, aby všichni poplatníci, kterých se tento problém týká, podali oznámení na finanční úřad včas a mohli nárok na osvobození od daně uplatnit.

Finanční správa připomíná novinky v DPH u cestovních služeb

Dalšími změnami v roce 2022, na které Finanční správa upozorňuje, jsou novinky v oblasti uplatňování DPH v rámci zvláštního režimu pro cestovní službu. Připomíná, že se ruší možnost stanovit základ daně souhrnně za zdaňovací období při použití zvláštního režimu a zavádí se povinnost přiznat daň z přijaté zálohy na cestovní službu podléhající zvláštnímu režimu. Upravují se také podmínky pro osvobození od daně u cestovní služby v tomto režimu týkající se letecké přepravy poskytnuté v EU a zároveň ve třetí zemi. Podrobné informace a pravidla lze nalézt také na webových stránkách Finanční správy.

V únoru dojde ke zrušení původních daňových informačních stránek

Novela daňového řádu způsobí zrušení všech původních daňových informačních schránek (DIS) k 28. únoru 2022. Portál Finanční správy již v loňském roce představil modernizovanou daňovou informační schránku PLUS (DIS+), která umožňuje mimo jiné předvyplnění vybraných údajů do EPO formuláře, odesílání podání bez nutnosti dalšího podepisování, nastavení oprávnění přístupu do schránky dalším uživatelům a mnoho dalších funkcí. Uživatelé původních daňových informačních schránek měli od spuštění portálu přesně rok na to, aby se přihlásili do nové daňové informační schránky PLUS. Přihlášení do schránky je možné přes službu Identita občana, která umožňuje přihlášení například přes mobilní klíč eGovernmentu, eObčanky, NIA, moje ID, bankovní identitu a další. Možné je také přihlášení pomocí přihlašovacích údajů do datové schránky nebo pomocí přístupových údajů vydávaných Finanční správou.

Ministerstvo financí připravilo nový kompenzační bonus

Senátem prošel nový zákon o kompenzačním bonusu Ministerstva financí zavádějící dvě nová bonusová období od 22. listopadu 2021 do 31. ledna 2022. OSVČ a společníci s poklesem tržeb nejméně o 30 % budou moci znovu žádat až o 1000 Kč na den. Za dvě bonusová období se tak jedná o celkem 71 tisíc korun. Pracovníci na dohodu mimo pracovní poměr a podnikatelé v karanténě či izolaci budou mít nárok vždy alespoň na 500 korun denně. Žádat bude možné nejprve o první bonusové období, které je zákonem stanoveno od 22. listopadu do 31. prosince 2021, celkem tedy 40 dní. Druhé bonusové období od 1. do 31. ledna 2022 pak činí celkem 31 dní. Další bonusové období může v návaznosti na vývoj pandemické situace vyhlásit svým nařízením vláda, a to vždy na jeden kalendářní měsíc nejpozději do konce roku 2022. Zákon nově vyžaduje potřebný pokles tržeb o 30 % místo

dřívějších 50 %. Nárok na tento bonus budou mít podnikatelé, kteří mají k 22. listopadu 2021 aktivní živnostenské oprávnění nebo kteří ho mají přerušené po dobu nejdéle jednoho roku. Podnikání přitom musí pro žadatele o bonus představovat hlavní zdroj příjmů, což se bude dle ministerstva nadále ověřovat prostřednictvím testu majoritního příjmu ve zvoleném srovnávacím období.

Krizové ošetřovné čeká na podpis prezidenta, platit by mělo i zpětně již od začátku listopadu

Sněmovnou prošel také návrh Ministerstva práce a sociálních věcí na krizové ošetřovné, které mohou rodiče čerpat i zpětně už od 1. listopadu. Jedná se o 80 % denního vyměřovacího základu, minimálně 400 korun na den. Vztahovat se bude také na pracovníky využívající dohodu mimo pracovní poměr, kteří se účastní nemocenského pojištění. Rodiče nebo i další blízcí příbuzní, například prarodiče, budou mít možnost se v péči o dítě neomezeně střídát s tím, že se ale nemohou střídát v průběhu stejného dne. Nárok na ošetřovné bude možné čerpat po celou dobu uzavření škol nebo tříd či po celou dobu nařízené individuální karantény dítěte. V případě podpisu návrhu prezidentem začnou změny platit zpětně od 1. 11. 2021 do 28. 2. 2022.

Změna podmínek u osvobození příjmů z prodeje rodinného domu a „bytu“

Od zdaňovacího období roku 2021 došlo novelou zákona o daních z příjmů ke změně (zprůsňení) podmínek pro možnost uplatnění osvobození příjmů z prodeje rodinného domu nebo jednotky podmíněného vynaložením získaných prostředků na obstarání vlastní bytové potřeby.

Změna podmínek se týká prodeje rodinného domu či jednotky dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů. Pokud prodávající rodinného domu a souvisejícího pozemku nebo jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, včetně souvisejícího pozemku, v nich měl bydliště bezprostředně před prodejem méně než 2 roky, existují pro nárok na osvobození takového příjmu od daně z příjmů fyzických osob dvě podmínky, a to:

- I. použití získaných prostředků na obstarání vlastní bytové potřeby a
- II. podání oznámení o získání těchto prostředků poplatníkem správci daně do konce lhůty pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém k získání prostředků došlo. Za rok 2021 je termín pro podání daňového přiznání 1. dubna 2022, případně 2. května 2022 (je-li přiznání podáváno elektronicky), nebo 1. července 2022 (je-li přiznání podáváno poradcem).

V případě, že poplatník neoznámí tuto skutečnost správci daně do konce zákonné lhůty pro podání přiznání, nemůže osvobození od daně z příjmů použít. „Proto doporučujeme a připomínáme všem poplatníkům, kterých se toto týká, aby podali oznámení na finanční úřad včas a mohli nárok na osvobození od daně uplatnit,“ dodává generální ředitelka Finanční správy Tatjana Richterová. Pro podání oznámení doporučujeme použít s přihlédnutím k současným epidemiologickým podmínkám distanční způsoby komunikace s finančním úřadem, zejména pak [portál MOJE daně](#), kde lze použít formu „obecné písemnosti“.

Jestliže poplatník oznámí finančnímu úřadu skutečnost o takto získaných prostředcích, splní pouze jednu z podmínek pro osvobození příjmu. Další podmínka pro osvobození příjmu spočívá v použití získaných prostředků na obstarání vlastní bytové potřeby, a ta je splněna, pokud:

- a. jsou použity tyto prostředky na obstarání vlastní bytové potřeby do konce zdaňovacího období bezprostředně následujícího po zdaňovacím období, ve kterém poplatník daně prostředky získal, nebo
- b. je použita částka odpovídající získaným prostředkům na obstarání vlastní bytové potřeby před jejich získáním, nejdříve však ve zdaňovacím období bezprostředně předcházejícím zdaňovacímu období, ve kterém poplatník tyto prostředky získal.

Povinnost oznámit získání prostředků je podmínkou pro možnost uplatnění osvobození od daně z příjmů fyzických osob i v případě dalších osvobození, která jsou podmíněna vynaložením získaných prostředků na obstarání vlastní bytové potřeby, tj. např. osvobození příjmu z prodeje nemovitých věcí, nepřesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu 10 let (§ 4 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů) a osvobození náhrady za uvolnění bytu (§ 4 odst. 1 písm. v) zákona o daních z příjmů).

Zdroj: www.mpsv.cz, www.financnisprava.cz, www.mfcr.cz

Některé problematické aspekty financování práva stavby

Právo stavby je pro developery lákavé. Umožňuje, aby developer zrealizoval stavbu na cizím pozemku, aniž by musel kupovat pozemek, na němž je stavba postavena. Ušetří tak peníze za koupi pozemku a musí „jen“ získat prostředky na realizaci stavby, resp. hradit vlastníkovu pozemku za právo stavby stavební plat (stavební plat je úplata za zřízení práva stavby).

Lukáš Žáček

Advokát, Z/C/H Legal

Daniel Fridrich

Advokátní koncipient, Z/C/H Legal

Nejběžnější způsob financování výstavby je bankovní financování. Pokud má banka poskytnout financování, standardně požaduje zajištění. Protože developer nevlastní pozemek, ale jen právo stavby, jako zajištění se nabízí zastavení práva stavby, resp. stavby. Jinak řečeno, developer zřídí ve prospěch banky zástavní právo k právu stavby.

Občanský zákoník obsahuje mechanismy, jejichž účelem má být ochránit financující banku, jakožto zástavního věřitele při financování práva stavby. Jedná se o následující pravidla:

1. Pokud má dojít k zániku práva stavby před uplynutím doby, na kterou bylo sjednáno, existence zástavního práva ve prospěch banky způsobí, že právo stavby zanikne až se zánikem zástavního práva.

I kdyby se vlastník stavby a vlastník pozemku dohodli na předčasném ukončení smlouvy o právu stavby nebo vlastník pozemku takovou smlouvu vypověděl, nebude to díky uvedenému pravidlu pro banku hrát roli a zajištění jí zůstane.

Problém však nastane, jakmile banka přistoupí k výkonu zástavního práva prodejem zástavy (tj. práva stavby). Jakmile banka prodá právo stavby a dostane zaplacenou, zaniknou dluhy a s nimi i zástavní právo. Společně se zástavním právem zanikne právo stavby. Ten, kdo právo stavby koupí, tak vlastně nezíská nic. Protože takovou zástavu by reálně nikdo nekoupil, je hodnota práva stavby za dané situace nulová a pro banku z hlediska zajištění naprosto bezcenná. Toto pravidlo tak dle našeho názoru nemá pro banku žádné praktické využití.

2. Jakmile dojde k zániku práva stavby uplynutím doby, na kterou bylo právo stavby sjednáno, vznikne vlastníkovu stavby pohledávka na náhradu vůči vlastníkovu pozemku, přičemž náhrada dle zákona činí polovinu hodnoty stavby. Tato pohledávka je pak automaticky zastavena ve prospěch banky.

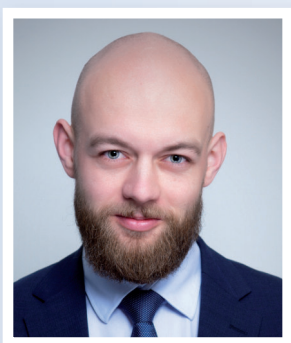
Právo stavby lze zřídit jen jako dočasné, a to nejvýše na dobu 99 let. Právo stavby zanikne po uplynutí doby, na kterou bylo sjednáno. Zajištění banky mající původně podobu zástavního práva k právu stavby se tak změní na zástavní právo k pohledávce za vlastníkem pozemku na náhradu ve výši poloviny hodnoty stavby. Hodnota této pohledávky je tedy nižší, než je hodnota stavby. Taková transformace není z hlediska vymahatelnosti a hodnoty zajištění rovnocenná. Banka by navíc musela vyhodnocovat, zda se vůbec může spolehnout na to, že vlastník pozemku náhradu za stavbu zaplatí. Vlastník pozemku a vlastník stavby se také mohou dohodnout na tom, že náhrada za stavbu bude nižší, než stanoví zákon. Pak banka zůstává ještě méně chráněná.

Jelikož banky ani jeden z mechanismů nepovažují za dostatečnou ochranu, financování práva stavby pro ně představuje zvýšené riziko. Bankám tak nezbyvá nic jiného než toto riziko přenést na žadatele o financování – developera.

Každý, kdo chce využít institut práva stavby a přitom uvažuje o získání financování ze strany banky, by se tedy měl připravit na zvýšenou úvěrovou sazbu, delší čas strávený vyjednáváním úvěrových podmínek a reálnou možnost, že banka financování vůbec neposkytne.

Lze tedy doporučit nejdříve předjednat financování u banky, než s vlastníkem pozemku uzavřete smlouvu o právu stavby. V opačném případě se můžete dostat do situace, kdy banka odmítne výstavbu financovat, ale vy již budete zavázáni plnit podle smlouvy o právu stavby, zejména k hrazení stavebního platu. ▮

Aktuálně ze zpráv CFE

Tomáš Půček

Právní oddělení KDP ČR

Opinion statement CFE k případu SDEU C-388/19

Skupina ECJ TaskForce, která se věnuje judikatuře Soudního dvora Evropské unie, kterou následně vykládá a publikuje k ní svá stanoviska, zveřejnila [Opinion statement](#) k případu vedenému pod značkou **C-388/19, MK v Autoridade Tributária e Aduaneira**, který se týkal práva daňového subjektu na předcházení diskriminatornímu jednání v případě zdanění kapitálového zisku.

MK jsou iniciály francouzského občana a rezidenta, který však nabyt před lety vlastnické právo k nemovitosti nacházející se v Portugalsku. O pár let později pak tuto nemovitost, stále jako rezident Francie, se značným ziskem, zapříčiněným nárůstem tržních cen nemovitostí, prodal. Portugalská „pravidla hry“ zněla, že rezidenti Portugalska daní pouze polovinu zisku, a to za uplatnění progresivních daňových sazeb, které se pohybovaly mezi 14,5 a 58 procenty. Naproti tomu nerezidenti museli danit zisk celý, přičemž však byla uplatňována jednotná sazba 28 %. Druhá zmiňovaná varianta (obsahující fixní sazbu zdanění celého zisku) se vztahovala také na MK. Soudní dvůr Evropské unie už jednou takový způsob odlišného nakládání s rezidenty a nerezidenty označil jako nepřipustný, a to v případě *Hollman a Teixeira*. Portugalská vláda však, namísto aby tento režim zdaňování zcela opustila, zanesla do svých předpisů možnost pro nerezidenty zvolit si, že chtějí, aby s nimi bylo nakládáno jako s rezidenty. K aplikaci této možnosti však bylo pro daňový subjekt nutné, aby deklaroval své veškeré příjmy (celosvětové) tak, aby mohl být řádně přiřazen k patřičné sazbě v rámci progresivního zdanění. Této možnosti MK nevyužil, a proto v rámci prodeje jeho nemovitosti, jak již bylo zmíněno výše, došlo k aplikaci fixní sazby ve výši 28 %. MK se v návaznosti na to obrátil na soud, aby posoudil, zda nastíněný „volitelný“ režim je dostatečným překlenutím již dříve posuzovaného nepřipustného stavu z případu *Hollman a Teixeira*. Soudní dvůr Evropské unie shledal, že ustanovení znevýhodňující nerezidenty jsou v rozporu s článkem 63 Smlouvy o fungování Evropské unie a že tato „opt-in“ varianta pro nerezidenty není dostatečnou nápravou.

Jaké by bylo právní posouzení opačného problému (opt-in vs. opt-out, kde by si rezident mohl volit „nerezidentní zdanění“)? Začne Soudní dvůr Evropské unie ve svých rozhodnutích a argumentaci uvedené v odůvodnění více zohledňovat také nejen samotnou formu a rozpor s právem EU, ale také například náklady na compliance (v tomto případě nerezidentů)? Podrobnější analýzu případu a především Opinion statement CFE samotný naleznete [na tomto odkaze](#).

OECD zveřejnila profily států ve vztahu k převodním cenám

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) publikovala na svém webu seznam států, který skrze dotazníkové hodnocení jednotlivých administrativ přináší přehled plnění principů, přístupů, implementačních prostředků a dalších nutných požadavků v oblasti transfer pricingu. Do přehledu, v němž nechybí ani Česká republika, se můžete [začíst zde](#).

EU se sjednotila v otázce změny sazeb DPH

Rada Evropské unie dosáhla shody v oblasti změny sazeb DPH v rámci Evropské unie, a to v souladu s [návrhem](#) slovinského předsednictví, který byl založen na konceptu předloženém Evropskou komisí 18. ledna 2018. Evropská pravidla pro sazby daně z přidané hodnoty by tak nyní měla zahrnout ustanovení umožňující státům pružněji reagovat na případné budoucí krize a nepředvídatelné situace, jakými byla například stále ještě doznívající pandemie, případné humanitární krize nebo přírodní katastrofy. Rada se také zavázala postupně odstranit snížené sazby a veškeré výjimky v oblasti fosilních paliv a obdobných zdrojů, majících negativní dopad rezultující v emise skleníkových plynů, a to do roku 2030. Směrnice nyní obsahuje seznam environmentálně nezávadných produktů a služeb, pro které je možno užít snížených daňových sazeb. Jedná se například o solární panely, elektrokola nebo služby zabývající se recyklací odpadu. Výjimky a snížené sazby pro chemická hnojiva a chemické pesticidy pak mají platit do roku 2032. Rada tyto dodatky do směrnice formálně doplní poté, co se v rámci standardní procedury ve věci vyjádří Evropský parlament. /

Novinky z oblasti české a evropské regulace finančních institucí

Přinášíme výběr z listopadového regulatorního žurnálu, který připravili experti z advokátní kanceláře Schönherr. Popisuje například balíček pro oblast digitálních financí nebo aktualizaci doporučení v souvislosti s aplikací programů na boj proti praní peněz a financování terorismu v rámci skupin nefinančních podniků a profesí.

Ondřej Havlíček

Schönherr

Regulace s působností napříč sektory

25/11: EK – Opatření na podporu evropských kapitálových trhů a příslušné Q&A – EK přijala balíček opatření, jež mají zlepšit schopnost podniků získávat kapitál v rámci celé EU. Toho má být dosaženo, mimo jiné, pomocí lepšího přístupu k údajům o společnostech a obchodování pro investory, podpory dlouhodobých investic či pomocí snazšího přeshraničního prodeje investičních fondů. Proto EK přijala následující legislativní návrhy:

1. zavedení jednotného evropského přístupového místa (ESAP), které nabídne ucelené a sjednocené informace o společnostech a investičních produktech pro investory v rámci celé EU;
2. přezkum nařízení o evropských fondech dlouhodobých investic (ELTIF), jehož cílem je, mimo jiné, podpora dlouhodobých investic či zjednodušení investování do fondů ELTIF pro retailové investory zrušením minimální prahové hodnoty 10 000 eur a zvýšením jejich ochrany;
3. přezkum směrnice AIFMD, který má, mimo jiné, zajistit harmonizaci pravidel týkajících se fondů, které poskytují úvěry společnostem či zvýšení účinnosti a integrace trhu s alternativními investičními fondy; a
4. přezkum nařízení MiFIR, jehož cílem je především zajistit vyšší transparentnost kapitálových trhů.

Matěj Šarapatka

Schönherr

24/11: Rada EU – Balíček pro oblast digitálních financí – Rada EU dosáhla dohody o návrzích nařízení, které jsou součástí balíčku digitálních financí:

1. návrh nařízení o trzích s kryptoaktivy, které má podpořit inovace v této oblasti, včetně využití jejich potenciálu za současného zachování finanční stability a ochrany investorů (MiCA); a
2. návrh nařízení o digitální provozní odolnosti finančního sektoru, jenž má sloužit k zajištění schopnosti podniků vypořádat se s hrozbami a narušeními souvisejícími s informačními a komunikačními technologiemi (DORA).

19/11: ESMA – Aktualizace seznamů Q&A – ESMA aktualizovala seznamy Q&A v těchto oblastech:

1. BMR – Q10.12 (Informace zveřejňované správcem) a Q10.13 (ESG);
2. CSDR – část III, Q8 (Funkce částečného vypořádání) osobní nezávislost;
3. EMIR – OTC, Q3 (Výpočet clearingového prahu) a Q10 (Definice hedgingu);
4. Skupinové financování – 2.1 (Přechodné období), 3.1 a 3.2 (Obecná ustanovení), 4.1 (Poskytování služeb skupinového financování a organizační a provozní požadavky na poskytovatele služeb skupinového financování), 5.1 a 5.2 (Ochrana investorů);
5. MiFID II/MiFIR – 16 (Produktové řízení);
6. Sekuritizace

18/11: ESMA – Předběžná zpráva o evropském trhu s uhlíkem – V reakci na žádost EK podanou v rámci komunikačního dokumentu k cenám energií vydala ESMA předběžnou [zprávu](#) o evropském trhu s uhlíkem obsahující analýzu evropských emisních povolenek (EEP) a jejich derivátů. ESMA v rámci této analýzy došla k následujícím závěrům:

1. počet protistran, které drží pozici ve formě futures na EEP, se od roku 2018 zvyšuje ve všech kategoriích protistran, a to v poměrně homogenním poměru v souladu s pozorovanou expanzí tržního systému EU pro obchodování s emisemi;
2. otevřené pozice jsou z velké části a téměř rovnoměrně drženy investičními podniky a úvěrovými institucemi na jedné straně a nefinančními protistranami na straně druhé, zatímco zbývající procento otevřených pozic, které drží investiční fondy a jiné finanční protistrany, zůstává relativně nízké; a
3. rozdělení otevřených pozic mezi různými kategoriemi protistran se od roku 2018 výrazně nezměnilo a je v zásadě v souladu s očekávaným fungováním trhu, kde nefinanční subjekty nakupují futures na EEP, aby zajistily svou expozici vůči cenám uhlíku, zatímco finanční protistrany působí jako zprostředkovatelé, kteří usnadňují obchodování a zajišťují likviditu trhu.

09/11: EBA – Návrh regulačních technických standardů (RTS) k individuální správě portfolií úvěrů nabízených poskytovateli služeb skupinového financování – EBA vypracovala finální [návrh](#) RTS k individuální správě portfolií úvěrů nabízených poskytovateli služeb skupinového financování v souladu s čl. 6 odst. 7 nařízení 2020/1503, které upřesňuje informace, jež mají tyto poskytovatelé nabízející individuální správu portfolií úvěrů poskytovat investorům v souvislosti se způsobem hodnocení úvěrového rizika, včetně informací o každém jednotlivém portfoliu. Dále jsou konkretizovány zásady a postupy, které musí mít platformy pro skupinové financování zavedeny ve vztahu k pohotovostním fondům, především pokud jde o výběr poplatků a vyplacení náhrad.

Kapitálový trh

24/11: EBA – Návrh regulačních technických standardů (RTS) k výpočtu objemů rizikově vážené expozice subjektů kolektivního investování – EBA zveřejnila finální [návrh](#) RTS k výpočtu objemů rizikově vážené expozice subjektů kolektivního investování v rámci přístupu založeného na pověření (výpočet objemu rizikově vážené expozice těchto expozic se provede v souladu s limity stanovenými v pověření subjektu kolektivního investování a příslušném právu) v případě chybějících vstupů v souladu s čl. 132a (4) CRR. RTS mají zejména přispět k výpočtu požadavků na vlastní kapitál pro expozice ve formě podílových jednotek nebo akcií v subjektech kolektivního investování v rámci standardizovaného přístupu k úvěrovému riziku, dále pak objasňují zacházení s chybějícími vstupy v případě, že podkladové riziko derivátů není známo, a také výpočet hodnoty expozice pro úvěrové riziko protistrany. Návrh rovněž zohledňuje situace, kdy je třeba vypočítat teoretickou hodnotu skupiny transakcí se započtením nebo kdy

identifikace těchto skupin není proveditelná. V neposlední řadě RTS vysvětlují, co se považuje za nedostatečné informace ve srovnání s chybějícími vstupy, a objasňují, zda tržní opatření poskytují dostatečné informace pro použití přístupu založeného na povolení pro expozice vůči subjektům kolektivního investování.

23/11: ESMA – Výroční zpráva o sankcích za zneužívání trhu – ESMA vypracovala výroční [zprávu](#) o správních a trestních sankcích a dalších správních opatřeních souvisejících se zneužíváním trhu podle nařízení o zneužívání trhu (MAR) za rok 2020. ESMA eviduje, že oproti roku 2019 došlo k výraznému nárůstu správních sankcí a dalších opatření za současného snížení (i) výše uložených pokut a (ii) snížení počtu udělených trestních sankcí.

22/11: ESMA – Návrh regulačních technických standardů (RTS) pro komoditní deriváty – ESMA zveřejnila [návrh](#) RTS pro komoditní deriváty v souvislosti s balíčkem týkajícím se oživení kapitálových trhů dle MiFID II, jež mají pomoci při stabilizaci trhů s těmito deriváty.

22/11: EBA – Pokyny k odměňování pro investiční podniky – EBA aktualizovala [pokyny](#) k zásadám odměňování pro investiční podniky podle směrnice IFD obsahující podrobnosti o tom, jak by měl investiční podnik 2. třídy aplikovat ustanovení směrnice IFD o zásadách odměňování a o pohyblivé složce odměny určitých zaměstnanců.

22/11: EBA – Pokyny k vnitřnímu řízení pro investiční podniky – EBA aktualizovala [pokyny](#) k vnitřnímu řízení investičních podniků podle směrnice IFD o podrobnosti, jak by měly investiční podniky 2. třídy uplatňovat ustanovení o správě a řízení IFD. Pokyny taktéž upřesňují úkoly, povinnosti a organizaci řídicího orgánu a organizaci investičních podniků, včetně potřeby vytvořit transparentní struktury, které umožní dohled nad všemi jejich činnostmi. Pokyny dále upřesňují požadavky na zajištění řádného řízení rizik ve všech třech liniích obrany, zejména pak stanoví podrobné požadavky na druhou linii obrany (funkci compliance a případně nezávislé řízení rizik) a, pokud je to vhodné, i na třetí linii obrany (funkci interního auditu).

18/11: ESMA – Návrh regulačních technických standardů (RTS) týkajících se clearingových povinností a povinností při obchodování s deriváty – ESMA připravila [návrh](#) RTS týkajících se clearingových povinností a povinností při obchodování s deriváty s ohledem na přechod z referenčních hodnot EONIA a LIBOR na sazby jako €STR. ESMA navrhuje odstranit třídy úrokových derivátů odkazujících na GBP a USD LIBOR z clearingových povinností a povinností při obchodování s deriváty a odstranit třídy úrokových derivátů odkazujících na EONIA a JPY LIBOR z clearingových povinností a zavést do clearingových povinností třídy úrokových derivátů odkazujících na €STR, SONIA a/nebo SOFR.

10/11: ESMA – Zpráva o regulačních (RTS) a implementačních (ITS) technických standardech dle nařízení o poskytovatelích slu-

žeb skupinového financování pro podniky (ECSPR) – ESMA publikovala finální [zprávu](#) o RTS a ITS v souladu s nařízením ECSPR. Návrh pokrývá všechny aspekty ochrany investorů, a to:

1. vyřizování stížností;
2. střet zájmů;
3. plán zachování provozu;
4. žádost o povolení činnosti;
5. informace o míře selhání;
6. vstupní znalostní test a simulace schopnosti nést ztrátu;
7. přehled klíčových informací o investicích;
8. podávání zpráv (orgánům dohledu a orgánů dohledu ESMĚ);
9. oznámení orgánu ESMA o vnitrostátních předpisech týkajících se marketingových požadavků;
10. spolupráce mezi příslušnými orgány a
11. spolupráce mezi příslušnými orgány a ESMOU.

Investiční společnosti a investiční fondy

11/11: MF/Vláda – Návrh zákona o panevropském osobním penzijním produktu a návrh změny nařízení vlády č. 243/2013 Sb., o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování – MF předložilo vládě k projednání návrh zákona o panevropském osobním penzijním produktu a o změně souvisejících zákonů, jež reaguje na nařízení 2019/1238 o panevropském osobním penzijním produktu, a návrh nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 243/2013 Sb., o investování investičních fondů a o technikách k jejich obhospodařování. O dalším vývoji těchto návrhů vás budeme dále informovat.

Banky

Upozornění pro banky a další platební instituce – Dle obecných [pokynů](#) k outsourcingu (Guidelines on outsourcing arrangements) vydaných orgánem EBA dne 25/02/2019 končí k 31/12/2021 dodatečná lhůta k přezkumu smluv, jejichž prostřednictvím jsou outsourcovány kritické nebo důležité funkce, které byly sjednány před platností těchto pokynů (tj. před 30/09/2019). Veškeré smlouvy o outsourcingu by počátkem roku 2022 měly splňovat podmínky předepsané těmito pokyny. Upozorňujeme, že ČNB oznámila orgánu EBA, že hodlá při výkonu dohledu postupovat v souladu s těmito pokyny, a to bez jakýchkoliv výjimek či dodatečných lhůt. V případě, že tento přezkum smluv nebyl dokončen (respektive započat) do uplynutí této lhůty, měly by o této skutečnosti příslušné instituce ČNB co nejdříve informovat.

24/11: EBA – Zpráva o výsledcích monitorovacích aktivit souvisejících s implementací mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS 9) institucemi EU – Nová [zpráva](#) od EBY přináší výsledky monitorovacích aktivit souvisejících s implementací IFRS 9 institucemi EU, které dle zjištění EBY již vynaložily značné úsilí na zavedení a přizpůsobení svých systémů požadavkům IFRS 9 od data jeho prvního použití. Zpráva je rozdělena na následující tři části:

1. první část obsahuje úvodní informace o monitorovací činnosti v kontextu IFRS 9, včetně vytyčených cílů provedené analýzy;
2. druhá část je věnována samotným závěrům plynoucím z provedené analýzy, přičemž byl brán v potaz i dopad pandemie covidu-19 a
3. třetí část popisuje další kroky, které EBA v této oblasti plánuje.

17/11: EBA – Zpráva o možném dopadu ukazatele čistého stabilního financování (NSFR) na fungování trhů s cennými kovy – EBA publikovala [zprávu](#) o možném dopadu NSFR na fungování trhů s cennými kovy s cílem posoudit, zda by bylo odůvodněné snížit požadovaný faktor stabilního financování u aktiv používaných pro poskytování clearingových a vypořádacích služeb nebo pro financování transakcí s drahými kovy. Dle shromážděných dat je dopad NSFR na trh s cennými kovy omezený, stejně jako je množství fyzicky obchodovaných komodit, které banky vykazují, zanedbatelné ve srovnání s jejich tržním objemem. Také požadavek na stabilní financování generovaný těmito aktivy je omezený ve srovnání s celkovým objemem požadovaného stabilního financování a snížení váhového faktoru přiděleného těmto aktivům by mělo na banky omezený dopad, přičemž by se tím výrazně nesnížily požadavky na NSFR.

12/11: EBA – Evropský program pro dohledová šetření orgánů obezřetnostního dohledu (European Supervisory Examination Programme) – EBA zveřejnila Evropský [program](#) pro dohledová šetření obsahující klíčová témata, kterými by se měly orgány odpovědné za obezřetnostní dohled zabývat v roce 2022. Konkrétně se jedná o:

1. dopad pandemie covidu-19 na kvalitu aktiv a adekvátní tvorbu rezerv;
2. bezpečnostní rizika v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT) a rizika spojená s outsourcingem ICT, včetně shromažďování dat o těchto rizicích;
3. digitální transformace a FinTech společnosti;
4. rizika související s ESG a
5. praní peněz a financování terorismu (AML/CFT).

12/11: EBA – Evropský program pro šetření orgánů příslušných k řešení krizí (European Resolution Examination Programme) – EBA zveřejnila Evropský [program](#) pro řešení krize (EREP) obsahující klíčová témata, kterým by se měly věnovat orgány příslušné k řešení krize v roce 2022, konkrétně:

1. jak by měly být řešeny nedostatky MREL;
2. vývoj řídicích informačních systémů pro oceňování a
3. potřeby likvidity v rámci řešení krize.

11/11: EBA – Pokyny ke společné metodice hodnocení pro účely vydávání povolení podle směrnice CRD – EBA publikovala finální [návrh](#) pokynů ke společné metodice hodnocení pro účely vydávání povolení činnosti úvěrové instituce podle čl. 8 (5) CRD. Pokyny se zaměřují na přístup založený na riziku (risk-based approach) a zohledňují princip proporcionality u všech relevantních kritérií hodnocení, přičemž se vztahují jak na tradiční, tak i na inovativní obchodní modely či mechanismy poskytování služeb. Další zahr-

nutou oblastí jsou rizika spojená s praním peněz a financováním terorismu (AML/CFT), s důrazem kladeným na spolupráci orgánů pověřených dohledem v oblasti AML/CFT.

10/11: EBA – Požadavky na zpřístupňování informací o expozicích vůči úrokovému riziku u pozic nezahrnutých do obchodního portfolia dle Pilíře 3 – EBA zveřejnila první [návrh](#) implementačních technických standardů (ITS) pro zpřístupňování informací o expozicích vůči úrokovému riziku u pozic nezahrnutých do obchodního portfolia (IRRBB) dle Pilíře 3 na základě čl. 448 nařízení CRR, které mají zúčastněným stranám pomoci lépe posoudit rámec řízení rizik IRRBB jednotlivých institucí, jakož i citlivost ekonomické hodnoty vlastního kapitálu a čistých úrokových výnosů institucí na změny úrokových sazeb. ITS obsahují především následující informace:

1. tabulku EU IRRBBA, která stanoví kvalitativní informace o cílech a zásadách řízení IRRBB; a
2. šablonu EU IRRBB1, která poskytuje kvantitativní informace včetně dopadu scénářů úrokových šoků na změny ekonomické hodnoty vlastního kapitálu a čistých úrokových výnosů institucí.

09/11: EBA – Pokyny k ukazatelům ozdravného plánu – EBA vydala [pokyny](#) k ukazatelům ozdravného plánu podle čl. 9 směrnice BRRD, které stanovují společný přístup EU k tvorbě rámce ukazatelů ozdravného plánu a poskytují další pokyny ke kalibraci ukazatelů, jejich sledování a oznamování jejich případného porušení. Pokyny dále obsahují seznam indikátorů rozšířený o tři nové – MREL/TLAC, zatížení aktiv a stav/pozice likvidity, přičemž indikátor náklady na mezibankovní financování byl odebrán.

05/11: EBA – Návrh regulačních technických standardů (RTS) k identifikaci vhodných rizikových vah a podmínek při posuzování minimálních hodnot LGD pro expozice zajištěné nemovitostmi – EBA zveřejnila finální [návrh](#) RTS specifikujících druhy faktorů, které by měly být zohledněny při posuzování vhodnosti rizikových vah podle čl. 124 (4) nařízení CRR a podmínek k posouzení vhodnosti minimálních hodnot LGD (Loss given default) podle čl. 164 (8) stejného nařízení. Návrh obsahuje především následující specifikace:

1. pro instituce aplikující standardizovaný přístup (SA) jsou klíčovými prvky pro hodnocení rizikových vah zkušenosti se ztrátami a očekávané ztráty týkající se expozic zajištěných nemovitostmi v příslušném členském státě; návrh pak specifikuje druhy faktorů, které by orgány měly při posuzování rizikové váhy zohlednit na základě zkušeností se ztrátami z expozic zajištěných nemovitostmi a výhledového vývoje na trhu s nemovitostmi, především pak vymezuje ty druhy faktorů, které je třeba zohlednit při určování očekávané ztráty; a
2. pro instituce aplikující přístup IRB (internal ratings-based) k retailovým expozicím zajištěným obytnými nebo komerčními nemovitostmi objasňuje návrh podmínky, které je třeba zohlednit při posuzování vhodnosti minimálních hodnot LGD; příslušné orgány by při posuzování měly zvážit, zda minimální hodnoty LGD pokrývají zdroje systémových rizik nad rámec úvah o hospodářském poklesu a idiosynkratických rizicích.

Pojišťovny

29/11: EIOPA – Seznam Q&A k výkladu ustanovení směrnice o distribuci pojištění – Doplněné Q&A se týkají především:

1. vztahu mezi čl. 29 (2) (informování zákazníků/pobídky) a čl. 27 a 28 (předcházení střetům zájmů/střety zájmů) – Q&A č. 2271; a
2. objasnění pojmu „přímo zapojený“ v souvislosti s čl. 10 (Požadavky na profesní a organizační způsobilost) – Q&A č. 1727.

26/11: EIOPA – Metodologický rámec pro zátěžové testování institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění (IZPP) – EIOPA zveřejnila metodologický [rámec](#) pro zátěžové testování IZPP obsahující soubor standardních přístupů, praktických pravidel a metodik k podpoře zátěžových testů IZPP. Struktura rámce je vypracována tak, aby odrážela celý proces zátěžového testování, a obsahuje, mimo jiné:

1. horizontální přístupy a typy analýz, které lze aplikovat na všechny typy IZPP a systémů v rámci rozdílného evropského rámce zaměstnaneckého penzijního pojištění;
2. přístup založený na sadě předdefinovaných nástrojů pro výběr nejvhodnějšího souboru analýz, který se použije a dále přiměřeně přizpůsobí cílům jednotlivých cvičení; a
3. přístup k posouzení nově vznikajících rizik, především souvisejících s životním prostředím.

22/11: EIOPA – Zpráva o využívání navýšení kapitálu (capital add-ons) – EIOPA vypracovala výroční [zprávu](#) o využívání navýšení kapitálového požadavku podle směrnice Solventnost II během roku 2020 sloužícího k zajištění, aby zákonné kapitálové požadavky odrážely rizikový profil pojišťovny či pojišťovací skupiny. Dle shromážděných informací zůstává váha navýšení kapitálového požadavku uloženého podnikům podle standardního vzorce v roce 2020 celkově velmi nízká, a to méně než 0,1 % celkového solventnostního kapitálového požadavku (SCR) všech společností. Na individuální úrovni se však toto číslo rapidně zvyšuje a představuje 25 % celkového SCR podniků s požadavkem na navýšení kapitálového požadavku.

AML

16/11: FATF – Konsolidované ratingy jednotlivých zemí – FATF vydal konsolidovanou [tabulku](#) ratingů jednotlivých zemí, která poskytuje aktuální přehled hodnocení, která jednotlivé země získaly za efektivitu a dodržování předpisů v oblasti AML/CFT. Podrobné zprávy o vzájemném hodnocení jsou k dispozici [zde](#).

10/11: FATF – Aktualizace doporučení č. 23 v souvislosti s aplikací programů na boj proti praní peněz a financování terorismu v rámci skupin nefinančních podniků a profesí – FATF aktualizoval své [doporučení](#) č. 23 a [glosář](#) FATF s cílem vysvětlit, jak se stávající požadavky doporučení č. 18 na zavedení programů proti praní peněz a financování terorismu v rámci celé skupiny vztahují na určené nefinanční podniky a profese (Designated non-Financial Businesses and Professions) podle doporučení č. 23. Veškerá doporučení jsou k dispozici [zde](#).

Co nového v daních v rámci developerské činnosti aneb na co by měli stavební společnosti a majitelé nemovitostí v roce 2022 pamatovat a dát si pozor

Tento příspěvek bych rád věnoval jedné z významných oblastí podnikání v České republice, kterou je development neboli výstavby rezidenčních objektů anebo nebytových prostor k následnému prodeji či pronájmu. Informace příspěvku jsou však adresovány i přímo samotným vlastníkům nemovitých věcí. Cílem příspěvku je přehledné seznámení jeho čtenářů s legislativními změnami, novými výklady z řad odborné veřejnosti, závěry Koordinačních výborů KDP ČR a taktéž i soudními rozhodnutími jak tuzemských, tak soudů EU, a to vše tematicky právě ve vztahu k nemovitým věcem.

Petr Koubovský

*Daňový poradce,
Rödl & Partner Tax, k.s.*

Developerem je investor (fyzická nebo právnická osoba), který investuje do výstavby nemovitostí (obytné domy, kancelářské či průmyslové budovy) určených k jejich dalšímu prodeji nebo pronájmu. Developer zpravidla koupí nemovitou věc, dohlíží na celý investiční proces od fáze projektování do ukončení výstavby až po její následný prodej či pronájem a bohužel v rámci České republiky je jednou z nejvíce byrokratických oblastí, která je zároveň podrobena i velmi silnému zdanění. Celý proces je spojen také s velkým množstvím ►►

poplatků hrazených do městských a obecních rozpočtů, které lze považovat vlastně za jakousi sektorovou daň.

Jediným výsledkem výše uvedeného je tak vysoká výsledná cena produktu, tj. bytů či nebytových prostor v podobě kancelářských prostor, skladových či jiných budov. I obce a města, jejichž pozemky jsou předmětnou výstavbou nejvíce dotčeny, se snaží a zkouší si vymoci nějaké výhody (tedy kromě příjmu jejich rozpočtů v podobě daně z nemovitých věcí). Není tedy v praxi ojedinělé, že s developery jednájí o vybudování nových komunikací, kruhových objezdů, sportovišť a oprav čistíren odpadních vod atd. Nezřídka lze v rámci těchto jednání bez pravidel nalézt i možné prvky korupčního jednání.

Aktuálně lze pozorovat aktivity českých developerů a jejich apel na nové rozpočtové rozdělení daní. Obce a města by dle jejich názoru měly mít mnohem větší podíl na daňových příjmech generovaných ve vlastním katastru tak, aby si dokázaly samy poradit s negativními dopady průmyslu, a ještě k tomu využily část těchto prostředků k dalšímu rozvoji. Aktuální motivace starostů je tudíž laxní, maximálně se snaží, jak již bylo výše uvedeno, uzavírat tzv. investiční smlouvy s developery (smlouvy o rozvoji území, smlouvy o spolupráci s investorem atp.), které za poskytnutí součinnosti developerů a podpory jejich investičního projektu vyžadují poskytnutí příspěvku na vybudování (rozšíření) veřejné infrastruktury (dopravní, technické nebo občanské), či přímo její vybudování samotným developerem a následně bezúplatné předání samosprávě atp. V legislativním procesu se sice novely zákona o rozpočtovém určení daní čas od času objeví, ale prozatím s plány developerů zatím nepočítají.

Kromě dle mého názoru všeobecně známých daňových úskalí, se v praxi nejčastěji setkávám:

- /** nákup a prodej pozemků – s nebo bez DPH, resp. lze aplikovat osvobození?
- /** stavba nemovité věci – oceňování nedokončené výroby a evidence nemovitých věcí
- /** sazby DPH u stavebních prací
- /** možnosti uplatnění nároku na odpočet DPH na vstupu na straně investora
- /** rozdíl mezi pronájmem nemovitosti a hotelovými službami typu Airbnb nebo Booking.com
- /** re/kolaudace, podstatná změna a velké opravy ve vztahu k režimu možné úpravy DPH
- /** krácený a poměrný nárok na odpočet DPH u nemovitých věcí
- /** daňové a účetní posouzení tzv. fit-out a jiných úprav prostor na straně nájemce a pronajímatele
- /** daňové a účetní posouzení tzv. nájemních prázdnin (rent-free period) na straně nájemce a pronajímatele
- /** daňové a účetní dopady ukončení nájemního vztahu
- /** osvobození příjmů z prodeje nemovité věci
- /** a další.

Ani v uplynulém roce daňové zákony nezahálely a doznaly ve vztahu k nemovitým věcem řady zásadních změn, na které bych vás rád v dalším textu příspěvku upozornil. Pojdme si uvedené změny postupně podrobněji popsat a rozebrat.

1) Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí

Pokud se vrátíme krapet na zpět v běhu času, je jednou z nej důležitějších daňových změn v oblasti nemovitých věcí kompletní zrušení daně z nabytí nemovitých věcí. Daň z nabytí nemovitosti byla zrušena na základě zákona č. 386/2020 Sb., kterým bylo definitivně zrušeno zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. Zrušení této daně navíc proběhlo retroaktivně – tedy se zpětnou účinností. Podle čl. II. přechodných ustanovení bodu 2 zákona č. 386/2020 Sb., kterým se ruší zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, pokud byla nemovitá věc pořízena a vklad vlastnického práva byl proveden 1. prosince 2019 anebo později, přičemž lhůta pro podání daňového přiznání tedy současně uplynula v rozmezí mezi 31. březnem a 26. zářím 2020, došlo v takovém případě automaticky k zániku daňové povinnosti. Případná správci daně přesto odvedená daň z nabytí nemovitých věcí představuje přeplatek na dani, o který si plátcé daně může zažádat.

Zrušení daně z nabytí nemovitosti přineslo (i když ne vždy) nezanedbatelnou finanční úsporu na straně kupujících (ve výši 4 % z prodejní ceny nemovité věci), což obzvláště v dnešní době činí převody nemovitých věcí podstatně levnějšími.

2) Snížení odpočtu úroků

V reakci na zrušení daně z nabytí nemovitosti však také došlo k další neméně důležité změně, kterou je snížení maximálního limitu možného odpočtu úroků z úvěru na bydlení od základu daně z příjmů.

Financování bydlení na úvěr je neodmyslitelnou součástí koupě nemovité věci v podmínkách českého nemovitostního trhu. Možnost odpočtu úroků z úvěru na bydlení od základu daně z příjmů je tak pro kupující velmi podstatnou položkou v jejich rozpočtu, neboť přímo snižuje jeho daňové zatížení.

V tomto ohledu bych rád upozornil na skutečnost, že stěžejní faktor pro správné posouzení je odpověď na otázku, kdy dochází/došlo k obstarání bytové potřeby. Obstaráním bytové potřeby se rozumí okamžik naplnění zákonných definičních znaků jednotlivých druhů bytové potřeby.¹ Tímto okamžikem tak rozhodně není samotné uzavření úvěrové smlouvy, nýbrž den provedení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí, přičemž samotný nárok na odpočet se prokazuje výpisem listu vlastnictví z katastru nemovitostí. V případě výstavby

¹ § 4b zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“) (event. § 15 odst. 3 ZDP ve znění účinném do 31. 12. 2020).

je pro účely nároku nutné disponovat stavebním povolením, popř. ohlášením stavby apod. Při změně stavby (rekonstrukce/údržba) lze k prokázání oprávněnosti nároku na odpočet doložit opět výpis LV z katastru nemovitostí, nájemní smlouvu, doklad o trvalém pobytu apod.

V praxi velmi frekventované refinancování dříve uzavřených úvěrů je pak nutné posoudit ve smyslu „čistého refinancování původního úvěru“ či „navýšením dosavadního úvěru o další prostředky pro novou bytovou potřebu“ (např. na rekonstrukci uskutečněnou sice po 1. 1. 2021, ale na již dříve před 31. 12. 2020 nabyté nemovité věci). Pokud by však došlo k navýšení úvěru v případě výstavby rodinného domu, kdy stávající úvěrový rámec úvěru bude dodatkem ke smlouvě navýšen z důvodu prodražení stavby, u níž bylo stavební povolení vydáno před 1. 1. 2021, lze uplatnit odpočet úroků v původní výši, tj. 300 000 Kč.

Rozdíl mezi původní výší odpočtu před 1. lednem 2021 (300 000 Kč) a novou výší po 1. 1. 2021 (150 000 Kč) je dvojnásobný. Z výše uvedeného důvodu se tak financování vlastního bydlení úvěrem na bydlení z daňového pohledu stalo méně atraktivním, zejména pak i s ohledem na aktuální rapidní nárůst úrokových sazeb.

3) Změny v osvobození při prodeji nemovitých věcí

Prodloužení časového testu, je-li příjem použit pro uspokojení vlastní bytové potřeby

Pokud měl prodávající bydliště v rodinném domě či bytě bezprostředně před prodejem déle než 2 roky, příjem dosažený prodejem byl osvobozený. Jestliže naopak měl bydliště méně než 2 roky, osvobození šlo uplatnit, pokud získané prostředky byly použity pro uspokojení vlastní bytové potřeby, a to:

do konce roku následujícího

(např. příjem realizovaný z prodeje bytu 30. 6. 2020 – nutné vynaložení na bytové potřeby do 30. 6. 2021) nebo

vynaložením 1 rok před realizací předmětného příjmu

(např. příjem realizovaný z prodeje bytu 30. 6. 2020 – nutné vynaložení na bytové potřeby do 30. 6. 2019)

Nově je lhůta na vynaložení prostředků na bytové potřeby „dozadu“ prodloužena na celý rok, tj. do 1. 1. 2019.

Prodloužení časového testu u osvobození příjmů z prodeje ostatních nemovitých věcí

Od 1. ledna 2021 u rezidenčních nemovitostí, tedy nemovitostí, které nejsou určeny k vlastnímu bydlení, došlo díky novele zákona

č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, k prodloužení tzv. časového testu představujícího dobu mezi nabytím vlastnického práva k nemovité věci a jejím prodejem nebo vypořádáním spoluvlastnictví k ní. Dochází tedy k zásadní změně v možné aplikaci osvobození příjmů z prodeje nemovité věci.

Pokud tedy bude realizován prodej po 1. 1. 2021 nabyté nemovité věci, kde prodávající nebude mít bydliště alespoň dva roky bezprostředně před prodejem, dochází k prodloužení časového testu z 5 na 10 let, jinak řečeno předmětný příjem je osvobozen až po 10 letech namísto původních 5 let. Zdvojnásobení lhůty časového testu není určitě zanedbatelné, nicméně cílí především k zamezení spekulativnímu investičnímu pořízování a následnému prodeji nemovitých věcí. I nadále však lze také osvobodit peněžní prostředky získané z prodeje nemovitých věcí, pokud tyto jsou následně použity na pořízení vlastního bydlení, ve kterém bude prodávající bydlet.

V této souvislosti je však nutné si uvědomit a upozornit prodávající na jejich případnou povinnost oznámit správci daně získání příjmu a úmysl jeho následného použití pro obstarání vlastní bytové potřeby, a to do konce lhůty pro podání přiznání k dani z příjmů za zdaňovací období, ve kterém k přijetí příjmu z prodeje došlo (tj. zpravidla do 1. 4., resp. 1. 7. následujícího roku). Pokud tato podmínka není splněna, nelze se prodávajícím domáhat osvobození předmětných příjmů z prodeje ve vazbě na jejich použití na bytové potřeby.² Jinak řečeno, oznámení správci daně je nutnou podmínkou pro následné uplatnění osvobození příjmů ve vazbě na použití pro obstarání vlastní bytové potřeby, tj. pokud nebude splněna oznamovací povinnost, následné i když prokazatelné použití prostředků pro obstarání vlastní bytové potřeby je nicotné, irelevantní.

Při nesplnění podmínek pro osvobození je tento příjem příjmem podle § 10 ZDP (ostatní příjmy) ve zdaňovacím období bezprostředně následujícím po zdaňovacím období, ve kterém poplatník prostředky získal.

4) Novela zákona o DPH ve vztahu k nájemním nemovitostem

Ani oblast daně z přidané hodnoty nebyla ušetřena změn. Novelou ZDPH³ došlo mimo jiné k jedné zásadní změně ve vztahu k nájemním nemovitostem. U nemovitých věcí určených k trvalému bydlení je od 1. ledna 2021 nově pronajímatel, jakožto plátců daně, povinen uplatňovat režim osvobození od daně bez nároku na odpočet daně, a to bez rozdílu jak vůči neplátcům, tak i vůči plátcům DPH.

Nemovitou věcí určenou k bydlení novela ZDPH rozumí např. byt či rodinný dům a dále jednotku, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, rovněž stavbu, v níž je alespoň 60 % podlahové plochy tvořeno obytným prostorem, anebo také pozemek, jehož součástí je stavba rodinného domu, obytný prostor nebo stavba bytového domu, jakož i pouhé právo stavby, jehož součástí je stavba rodinného domu nebo stavba bytového domu.

² § 4b ZDP.

³ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění (dále jen „ZDPH“).

Tato legislativní změna s sebou pro pronajímatele přináší negativní dopady v podobě nemožnosti uplatnění nároku na odpočet DPH na vstupu (např. v případě prováděných oprav, rekonstrukcí atd.), ba co více dále i poměrné snížení odpočtu DPH v minulosti uplatněné např. při koupi, výstavbě či technickém zhodnocení nemovité věci, a to poměrně za každý rok až do uplynutí deseti let od jejího pořízení.

5) Výsledky tzv. investičních smluv s developery aneb převody zdarma a DPH

Jak již bylo výše naznačeno a v praxi se více než potvrzuje, při developerské činnosti (výstavbě rodinných nebo bytových domů) developeri mnohdy zajišťují v dané lokalitě i vybudování technické infrastruktury. Následně po jejím dokončení jsou především vodovody, kanalizace a komunikace převáděny na obec, případně na společnost provozující vodovody, kanalizace apod. Provoz a údržba této infrastruktury však zejména pro obec znamená nemalé zvýšení nákladů v budoucích letech, a proto se obce dožadují převedení zdarma.

V těchto případech je ovšem třeba mít se na pozoru, neboť ZDPH považuje poskytnutí majetku bez úplaty, pokud byl u tohoto majetku uplatněn nárok na odpočet (což zpravidla bývá), za použití hmotného majetku pro účely nesouvisející s uskutečňováním ekonomických činností. Pak developerské společnosti vzniká povinnost odvést DPH z ceny zjištěné podle zákona o oceňování majetku, v praxi tedy většinou z nákladového způsobu ocenění. V praxi se tak lze setkat například s dohodami s obcí na prodeji technické infrastruktury alespoň za symbolickou cenu, resp. mnohdy i za tzv. 1 Kč.

V tomto ohledu však nedošlo k významnějším legislativním ani výkladovým posunům.

6) Vyvolaná investice

Při bezúplatném převodu majetku na obec však mohou vzniknout i problémy v oblasti daně z příjmů, neboť primárně je zůstatková cena bezúplatně převáděného hmotného majetku daňově neuznatelným nákladem.⁴

Jen pro pořádek, již od 1. ledna 2008 vstoupila v platnost novela ZDP, která změnila pojetí tzv. vyvolané investice, kterou se rozumějí výdaje (náklady) vynaložené na pořízení majetku převedeného do vlastnictví jiného subjektu a podmiňujícího funkci nebo užívání vybudovaných staveb, budov, domů, bytů nebo nebytových prostor. Oproti předchozím letům jsou takovéto náklady na vyvolanou investici součástí vstupní ceny vybudovaného hmotného majetku. To znamená, že se stanou daňově účinnými, a to až při prodeji staveb, budov, domů, bytů nebo nebytových prostor.

Zde jen upozorňuji na složité využití u developerských společností, které účtují o svých projektech jako o zásobách.

Pojďme se také podívat na některé závěry z jednání Komory

Při bezúplatném převodu majetku developerem na obec mohou vznikat i problémy jak v oblasti daně z příjmů (daňová neuznatelnost nákladů), tak daně z přidané hodnoty (úprava původně uplatněné DPH na vstupu) a proto doporučuji být v takových případech velmi obezřetný.

daňových poradců České republiky s představiteli Finanční správy. Koordinační výbor je platformou sloužící ke sjednocování právních názorů daňových poradců a daňové správy. Vzhledem k výkladovým nejasnostem konkrétních stanovení daňového zákona je tento daňovými poradci zpracován do podkladového materiálu, který je následně projednán s Generálním finančním ředitelstvím, v řadě případů opakovaně, a výsledkem je publikace řešení tohoto problému.

1) KOOV č. 576/19.05.21 – Nájem nemovitých věcí – časové souvislosti⁵

Dle názoru GFŘ je nutné Přechodné ustanovení novely č. 80/2029 Sb. k § 56a odst. 3 ZDPH vnímat tak, že vznikla-li povinnost přiznat plnění na základě znění § 51 odst. 2 ZDPH ve vazbě na § 56a odst. 3 ZDPH od 1. 1. 2021, pak i když by si smluvní strany ujednaly, že nájem bude zdaněn podle právní úpravy účinné do 31. 12. 2020, tak i takovýto nájem bude na základě znění § 56a odst. 3 ZDPH povinně osvobozen od daně bez nároku na odpočet daně.

⁴ § 25 odst. 1, písm. t) ZDP.

⁵ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/prispevky-kv-kdp/zapisy-z-jednani/2021>

2) KOOV č. 580/19.05.21 – Zahájení odpisování nově pořízované budovy v návaznosti na kolaudaci části stavby schopné samostatného užívání⁶

Dle odsouhlasených závěrů lze odpisování nově pořízované budovy podle § 26 odst. 5 ZDP zahájit na základě kolaudačního souhlasu s užíváním části stavby schopné samostatného užívání, pokud se jedná o takovou část stavby, která představuje samotnou budovu, tj. zahrnuje minimálně její společné prostory a technologie.

U nově pořízované samostatné části stavby, která je pořízována na systémém „kolaudačního minima, tj. tzv. Shell & Core typu, lze dle § 26 odst. 5 ZDP zahájit daňově odpisování, jestliže:

- budou splněny všechny podmínky předpisů upravujících vznik staveb nebo jejich částí v souladu se stavebním povolením (popř. v souladu s projektovou dokumentací, která by měla být přizpůsobena zamýšlenému typu výstavby) a z kolaudačního rozhodnutí bude zřejmé, že dokončená stavba, resp. její část, je schopná samostatného užívání a je tedy stavebně a konstrukčně samostatně funkční a
- v souladu s účetními předpisy bude účtováno o dlouhodobém hmotném majetku, vč. jeho ocenění, a to v analytickém členění dle § 46 odst. 2 VPÚ,⁷ ČÚS 001 (bod 2.2.) a ČÚS 013 (bod 6.), a
- zároveň budou u odpisovatele (§ 28 odst. 1 ZDP) splněny všechny podmínky stanovené v ZDP pro odpisování hmotného majetku (zejména pak dle § 26 odst. 10 ZDP), průkazné stanovení vstupní ceny hmotného majetku dle § 29 odst. 1 ZDP, zařazení do odpisové skupiny dle § 30 odst. 1 ZDP v případech, kdy bude hmotný majetek sloužit více účelům, stanovení způsobu odpisování HM atd.).

3) KOOV č. 581/19.05.21 – Některé praktické aspekty uplatňování závěrů přijatých v rámci příspěvku č. 570/27.01.21 Uplatnění úroků z úvěru ze stavebního spoření, z hypotečního úvěru poskytnutého bankou a z úvěru poskytnutého stavební spořitelnou na financování bytových potřeb obstaraných od 1. ledna 2021⁸

Obecně je platné, že k nabytí vlastnického práva k nemovitě věci dochází vkladem do katastru nemovitostí, který má právní účinky zpětně ke dni podání návrhu na vklad. Byl-li tedy podán

návrh na vklad do konce roku 2020 a vklad je následně proveden, bytová potřeba byla obstarána před 1. 1. 2021 a uplatní se původní znění § 15 odst. 3 a 4 ZDP. Totéž bude platné i v případech návrhu na vklad, který bude obsahovat odstranitelné vady, které budou následně řádně odstraněny, a tak bude vlastnické právo do katastru nemovitostí vloženo ke dni původního podání návrhu na vklad.

Naopak výše uvedené nelze dovodit při případné nečinnosti státního orgánu zejména v řízeních dle zákona č. 183/2006 Sb., Stavební zákon (dále jen „SZ“), tj. např. při faktickém oddálení vydání stavebního povolení. Má-li však být zachována maximální výše nezdanitelné části základu daně dle § 15 odst. 3 ZDP ve znění platném do 31. 12. 2020, je nutné, aby došlo k prokázání neopodstatněných průtahů na straně správního orgánu správci daně, což se jeví jako možné de facto výhradně podaným podnětem na ochranu před nečinností dle § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „SR“).⁹

A v neposlední řadě se blíže podívejme i na oblast soudních rozsudků jak na domácím kolbišti, tak v rámci evropského soudního dvora

1) Rozsudek Nejvyššího správního soudu 2 Afs 232/2020-70 k odpočtu DPH u nemovitostí se smíšeným užitím

Nejvyšší správní soud vydal dne 6. 9. 2021 zajímavý rozsudek, jehož závěry mohou být zásadní zejména pro plátce DPH, kteří pronajímají nemovitosti zčásti osvobozeně od DPH. Tento rozsudek totiž významně posouvá otázku, jak by měl být vykládán pojem „majetek vytvořený vlastní činností“. Je tedy důležité si to uvědomit zejména u dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností, který je využíván k tzv. smíšeným účelům (např. ke zdanitelným i osvobozeným nájům).

Developerské společnosti (plátci DPH) si mohou při pořízování uplatňovat plný nárok na odpočet DPH na vstupu, přičemž ale v roce zařazení do užívání mají povinnost odvést DPH na výstupu (ZDPH stanoví totiž fikci dodání majetku sám sobě). Tato daň se pak ale může lišit od součtu DPH původně uplatněné na vstupu, typicky bývá vyšší, a navíc z této nově odvedené DPH si již mohou uplatnit odpočet pouze dle aktuálního DPH koeficientu, a ještě navíc tento odpočet pak podléhá dalším úpravám, u nemovitostí po dobu 10 let (v návaznosti na změny koeficientu, resp. způsobu využití majetku). Ve své praxi jsem se příliš nesetkal s tím, že by se této otázce často věnovala dostatečná pozornost.

V § 4 odst. 3 písm. e) ZDP se za takový majetek považuje dlouhodobý majetek, který plátce vyrobil, postavil nebo jinak vytvořil, a to v rámci svých ekonomických činností. Nové vytvoření je nutné chápat v tom smyslu, že výsledný takto vytvořený majetek vykazuje jiné podstatné charakteristické znaky než přijatá plnění použitá k jeho vytvoření. Míra vlastní práce není pro konečné posouzení, zda jde či nejde o dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností, relevantní. Ostatně, co vše spadá do kategorie dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností, částečně uvádí i samot-

⁶ <https://www.kdpcr.cz/informace/aktuality/danove-novinky/zapis-z-koordinacniho-vyboru-ze-dne-1952021>

⁷ Vyhláška č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „VPÚ“).

⁸ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/prispevky-kv-kdp/zapisy-z-jednani/2021>

⁹ Blíže například Potěšil, L., Hejč, D., Rigel, F., Marek, D.: Správní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 916 s.

ná důvodová zpráva k ZDPH v bodě 6 a 7. V praxi je samozřejmě nutné při posuzování, zda daný majetek splňuje kritéria majetku vytvořeného vlastní činností, postupovat případ od případu.

Zcela jistě nelze dlouhodobým majetkem vytvořeným vlastní činností rozumět dlouhodobý majetek, který jako takový plátce nabyt koupí nebo vkladem od jiné osoby, a dále ani majetek, který si plátce jako takový nechal vyrobit, postavit nebo vytvořit jinou osobou a na jehož vytváření se nepodílel (např. při stavbě tzv. „na klíč“ od jednoho dodavatele¹⁰). Avšak interpretace Soudního dvora EU je koncepčně odlišná a výrazně širší, neboť se opírá o využití nezdaněných vstupů. Jako pořízení majetku „vlastní činností“ tak soud posoudil například výstavbu budovy pro orgán veřejné správy na jeho vlastním pozemku. Rozsudek přitom indikuje, že výstavbu realizoval generální dodavatel.

V tomto daném rozsudku NSS potvrdil názor krajského soudu, že pojem majetek vytvořený vlastní činností je nutné vykládat eu-rokonformě (tj. jedná se o něj i v případě dodávek „na klíč“). Neakceptoval argument daňové správy, že český ZDPH implementuje příslušná unijní pravidla úzeji (jedná se o volitelné tzv. „may provision“).

Konkrétní dopady v praxi nelze v tuto chvíli předjímat, nicméně přestože v uvedeném případě rozhodl NSS ve prospěch plátce, jeho závěry by mohly mít pro mnohé vlastníky nemovitostí významné negativní dopady, a proto je doporučené i nadále u budoucích projektů počítat s dalším legislativním vývojem.

2) Rozsudek Nejvyššího správního soudu Afs 133/2019-34 a 1 Afs 453/2020-27 k odpočtu úroků z hypotéky od základu daně

V obou výše uvedených rozsudcích považuje NSS za podstatné, zda je předmětný objekt využíván k trvalému bydlení. Nerozlišuje pak, zdali se jedná o objekt dle stavebních předpisů určený k rekreaci nebo zda se jedná o rodinný nebo bytový dům. Pokud je možné vícero výkladů, postačující je, že jeden z nich se plně shoduje se záměrem zákonodárce a stejně tak s objektivním smyslem ZDP.

Finanční správa sice zprvu tyto závěry nepřijala a odmítala je promítnout do správní praxe, avšak následně svůj postoj naštěstí přehodnotila. Prakticky to tedy znamená, že i rekreační objekty využívané prokazatelně pro celoroční bydlení jsou považovány za bytovou potřebu, přičemž nelze jen formálně vycházet z evidence katastru nemovitostí.

3) Rozsudek Nejvyššího správního soudu 10 Afs 346/2020-43 – co je a není TZH

V tomto případě soud konstatoval, že je nutné zkoumat souvislost případného nákladu s pořizovaným hmotným majetkem, a to bez ohledu na to, zda a kdy bylo o pořízení hmotného majetku ze strany pořizovatele rozhodnuto (viz i Interpretace NÚR I–5)¹¹. Pořizovací cenou se pak rozumí cena, za kterou je majetek pořízen, vč. nákladů s pořízením souvisejících, přičemž právě

souvislost je třeba vykládat ve smyslu příčinné vazby vynaložením nákladů a pořízením hmotného majetku.

4) C-604/19 Gmina Wroclaw z 25. 2. 2021 – přeměna práva stavby k nemovitosti na plnohodnotné vlastnické právo

Transakci přeměny práva stavby k nemovitosti na plnohodnotné vlastnické právo je nutné v rámci EU úpravy¹² vnímat jako dodání zboží, neboť při přeměně práva stavby k nemovitosti na plné vlastnické právo za úhradu úplaty obci, která je vlastníkem majetku, jenž jí umožňuje získávání pravidelného příjmu z něj, jedná tato obec jako osoba povinná k dani ve smyslu čl. 9 odst. 1 této směrnice.

5) C-449/19 WEG Tevesstraße z 17. 12. 2020 – daňový režim dodávek tepla, které poskytuje SVJ vlastníkům jednotek

Dodání tepla jednotlivým vlastníkům jednotek, která uskutečňuje SVJ, je předmětem DPH a není osvobozeno od daně.

6) C-787/18 Sögarð Fastigheter AB z 26. 11. 2020 – povinnost úpravy odpočtu při dodání nemovitosti

Nabyvateli nemovitosti nelze uložit povinnost provést úpravu odpočtu, který provedl předchozí vlastník, jestliže tento nabyvatel nemovitost dále dodá a její další nabyvatel ji přestane užívat k účelům, které umožňují uplatnění odpočtu.

7) C-528/19 Mitteldeutsche Hartstein-Industrie AG z 16. 9. 2020 – vynucené investice

Dodání stavby obci výměnou za získání stavebního povolení nepředstavuje směnu ve smyslu systému DPH. Plátce, který přestavěl obecní silnici, aby těžká vozidla mohla odvážet jím vytěžený vápenec, má nárok na odpočet daně na vstupu z důvodu souvislosti s jeho ekonomickou činností. Na výstupu nemusí dodávat, byť je silnice veřejně přístupná, neboť její využití při těžbě je po něho zásadní a užívání jinými subjekty nemůže vést k nezdaněné konečné spotřebě. /

10 Metodický pokyn daňové správy na <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-a-celni-legislativa/2011/zmeny-v-pravidlech-pro-uplatnovani-narok-19610>.

11 Interpretace NÚR. I–5. Stanovení okamžiku zahájení účtování souvisejících nákladů spojených s pořízením dlouhodobého hmotného majetku. (http://nur.cz/wp-content/uploads/2020/10/I-05_updated.pdf)

12 Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty.

Stanovení převodní ceny u finančních transakcí, část II.

Tento příspěvek, který je druhým ze zamýšlené série článků, se zabývá problematikou převodních cen u finančních transakcí. Aktuální článek cílí na vybrané finanční transakce spojené s úrokem (tj. úvěr a zápůjčku) a související pravidla obsažená v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění dalších předpisů (dále jen zákon o daních z příjmů) – příspěvek prezentuje i vybrané testy spojené s hodnocením daňové uznatelnosti úroků coby daňově účinného výdaje.

Karel Brychta

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí

Pavel Svirák

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí; daňový poradce

Veronika Solilová

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí; Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta, Ústav účetnictví a daní; znalkyně v oblasti převodních cen

Michal Ištók

Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí; Univerzita Mateje Bela v Banské Bystrici, Ekonomická fakulta, Katedra financí a účetnictví

Jednou z nejfrekventovanějších finančních transakcí v českém prostředí (zejména pak u menších a středních podniků) jsou zápůjčky a úvěry, které zákon o daních z příjmů¹ souhrnně klasifikuje jako úvěrový finanční nástroj. Pojmové znaky zápůjčky² a úvěru³ jsou zakotveny v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen občanský zákoník), přičemž jedním z nejvýznamnějších rozdílů zápůjčky oproti úvěru je to, že zápůjčka může být i bezúročná.

Ve vztahu k úvěru a zápůjčce se může vyskytovat (a vyskytuje) řada situací, jejichž daňový režim se liší (ve větší či menší míře) v závislosti na konkrétních okolnostech případu. Svůj vliv sehrává mj.:

1 Viz ustanovení § 19 odst. 1 písm. zk) zákona o daních z příjmů (jde o ustanovení spadající do části II. upravující daň z příjmů právnických osob).

2 Viz § 2390 a násl. občanského zákoníku.

3 Viz § 2395 a násl. občanského zákoníku.

- / vztah smluvních stran (např. spojené vs. nespojené osoby);
- / typ vztahu (úvěr vs. zápůjčka; bezúročná zápůjčka vs. úročná zápůjčka; vztah, který je determinován mezinárodním prvkem⁴; atd.);
- / existence specifických okolností transakce (existence záruky; měna; způsob plnění; typ sjednaného úroku atd.).

Prezentovaný příspěvek tak zákonitě nepodává, a ani nemůže, taxativní výčet všech pravidel a možností. Cílí primárně na tyto oblasti:

- bezúročnou zápůjčku;
- testy podmiňující daňovou uznatelnost hrazených úroků.

Autoři se v příspěvku zabývají především pozicí příjemce zápůjčky, event. úvěru.

1. Bezúročná zápůjčka

Bezúročná zápůjčka znamená na straně příjemce dosažení nepeněžitěho příjmu – s poskytnutou zápůjčkou se nepojí povinnost hradit úrok. Takový nepeněžní příjem je za zákonem stanovených podmínek na straně příjemce tohoto nepeněžitěho příjmu osvobozen od zdanění. V zásadě „zrcadlové“ ustanovení pro osvobození na straně příjemce tohoto benefitu obsahuje pro fyzické osoby § 4a a pro právnické osoby § 19b zákona o daních z příjmů (pro srovnání viz Tabulka 1 dále).

Osvobození bezúplatných příjmů	
Fyzické osoby (§ 4a)	Právnické osoby (§ 19b)
§ 4a Osvobození bezúplatných příjmů Od daně z příjmů fyzických osob se osvobozuje bezúplatný příjem m) v podobě majetkového prospěchu vydlužitele při bezúročné zápůjčce, vypůjčitele při výpůjčce nebo výprosníka při výprose, pokud tyto příjmy nejsou příjmy ze závislé činnosti a pokud ... 4. v úhrnu příjmy z těchto majetkových prospěchů od téhož poplatníka nepřesáhnou ve zdaňovacím období částku 100 000 Kč	§ 19b Osvobození bezúplatných příjmů (1) Od daně z příjmů právnických osob se osvobozuje bezúplatný ... d) příjem v podobě majetkového prospěchu, pokud v úhrnu příjmy z tohoto majetkového prospěchu od téže osoby nepřesáhnou ve zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, částku 100 000 Kč u - vydlužitele při bezúročné zápůjčce, - vypůjčitele při výpůjčce a - výprosníka při výprose.

Tab. 1: Dikce § 4a a § 19b zákona o daních z příjmů (podmínky osvobození nepeněžního příjmu z titulu bezúročné zápůjčky).

Zákon v tomto ohledu hovoří o úhrnu za zdaňovací období od daného subjektu.

1.1 Bezúročná zápůjčka – zaměstnanec⁵

Ustanovení § 4a zákona o daních z příjmů ustavuje výjimku (výhradu) k situaci, kdy se jedná na straně příjemce zápůjčky o příjem ze závislé činnosti. V tomto ohledu je třeba aplikovat speciální pravidlo – to je obsaženo v § 6 odst. 9 písm. v) zákona o daních z příjmů, kde se stanoví, že u zaměstnance je osvobozen: „příjem od téhož zaměstnavatele plynoucí zaměstnanci v podobě majetkového prospěchu při bezúročné zápůjčce až do úhrnné výše jistin 300 000 Kč z těchto zápůjček; majetkový prospěch z bezúročných zápůjček přesahujících výši jistin 300 000 Kč vypočtený za jednotlivé kalendářní měsíce se oceňuje podle odstavce 3° a zahrnuje do základu daně alespoň jednou za zdaňovací období, a to nejpozději při zúčtování mzdy za měsíc prosinec.“

Detailnější návod pro aplikaci shora uvedeného pravidla podává Pokyn GFŘ D-22 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Pokyn GFŘ D-22).

Z Pokynu GFŘ D-22 plynou následující standardy:

- / obvyklý úrok je úrok, který je v době sjednání zápůjčky obvykle používán peněžními ústavy v místě při poskytování obdobných produktů (úvěrů) veřejnosti;
- / výše stanovené úrokové míry má reflektovat příslušné okolnosti mající vliv na úrokovou míru (např. objem, délka splatnosti – jinými slovy parametry zápůjčky a úvěru musí být souměřitelné);
- / stanovená výše obvyklého úroku nemusí být stejná po celou dobu splácení; plátcce má (je povinen) přihlídnout k výši úroku obvykle používaného v příslušném čase (musí reagovat na změny);
- / úrok se aplikuje na nesplacené zůstatky jistin, přičemž tento výpočet se provádí **nejméně jedenkrát za zdaňovací období⁶**.

V případě, že je sjednán úrok nižší, než je ten obvyklý, je zdaňitelným příjmem zaměstnance rozdíl mezi obvyklým úrokem a sjednaným nižším úrokem.

4 Daňový režim může být ovlivněn existencí smlouvy o zamezení dvojího zdanění (čl. 11 a případně další související), event. unijním právem reflektovaným v normách zákona o daních z příjmů (viz např. § 19 odst. 1 písm. zk) ve spojení s § 19 odst. 5 a souvisejícími).

5 Autoři zahrnují tuto specifickou kategorii jednak z důvodu relativně frekventovaného užití v praxi a dále s cílem poukázat na odlišná pravidla regulující tento typ transakce. Z vlastního srovnání pravidel je zřejmé, že daňové řešení je zde podstatně jednodušší ve srovnání s transakcemi mezi spojenými osobami tak, jak je definuje § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů – ty vykazují mnohem širší variantnost a komplexnost.

6 Z uvedeného ustanovení plyne, že cena je: „určená podle zákona upravujícího oceňování majetku nebo cena, kterou účtuje jiným osobám.“

7 Tento přístup je ve vztahu k zápůjčce/úvěru mezi spojenými osobami zpravidla problematický, neboť zápůjčka/úvěr se pojí s řadou dalších aspektů – problémem je tedy vlastní srovnatelnost.

8 Nejpozději při zúčtování mzdy za prosinec příslušného roku.

Příklad

V roce 2020 poskytl zaměstnavatel bezúročnou zápůjčku svému zaměstnanci v celkové výši 350 000 Kč na zakoupení automobilu a dále úročenou zápůjčku ve výši 200 000 Kč se stanoveným úrokem 3 %. Obvyklý roční úrok se u bank pro úvěry srovnatelných parametrů pohyboval v rozmezí 6–9 %⁹. Se splácením započne zaměstnanec až v roce 2022.

Bezúročná zápůjčka:

$(350\,000 - 300\,000^{10}) \times 0,06 = 3\,000$ Kč (nepeněžní příjem zaměstnance v roce 2021 (prosinec 2021))

Zápůjčka s úrokem nižším než tržním

$200\,000 \times (6\% - 3\%) = 6\,000$ Kč (nepeněžní příjem zaměstnance v roce 2021 (prosinec 2021))

1.2 Bezúročná zápůjčka – vybrané ostatní případy

Ve vztahu k pravidlům pro bezúročnou zápůjčku jsou relevantní i závěry z jednání Koordinačního výboru ze dne 17. 2. 2016¹¹, kde byl předkládali předložen mj. tento závěr:

„5.1.4. V případě **bezúročné zápůjčky společníka do obchodní korporace či družstevníka do družstva** [zvýrazněno autory] nejde o u obchodní korporace o bezúplatný příjem, který by měl vést ke zvýšení základu daně na straně obchodní korporace či družstva.

5.1.5. V případě **ručení společníka za obchodní korporaci a družstevníka za družstvo** [zvýrazněno autory] nevzniká

9 Ve spojitosti se stanovením úroku lze dle názoru autorů analogicky vyjít ze závěrů Nejvyššího správního soudu ČR (dále jen NSS ČR) váznoucích ke stanovení převodní ceny – tj. v případě stanovení referenční ceny na základě údajů o skutečně dosažených cenách mezi reálně existujícími nezávislými subjekty je zapotřebí vycházet z určitého intervalu a následně z tohoto intervalu pak volit tu cenu, která je pro daňový subjekt nejvýhodnější (viz např. rozsudek NSS ČR ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 8 Afs 80/2007, či rozsudek NSS ČR ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 7 Afs 74/2010).

10 Osvobozená částka bezúročné zápůjčky poskytnuté zaměstnanci.

11 Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. 2. 2016 (příspěvek 452/22.04.15; uzavřen ke dni 4. 3. 2016). [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/Zapis_KV-KDP_2016-02-17.pdf.

12 Limit činí 100 000 Kč; viz výňatek z §19b zákona o daních z příjmů uvedený v příspěvku výše.

13 K podmínkám blíže viz Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 17. 2. 2016 (příspěvek 452/22.04.15; uzavřen ke dni 4. 3. 2016). [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/Zapis_KV-KDP_2016-02-17.pdf.

14 K danému viz rovněž OECD (2020). Transfer Pricing Guidance on Financial Transactions: Inclusive Framework on BEPS Actions 4,8, 10. Paris: OECD. [online]. [cit. 2021-08-03]. Dostupné z: www.oecd.org/tax/beps/transfer-pricing-guidance-on-financial-transactions-inclusive-framework-on-beps-actions-4-8-10.htm.

bezúplatný příjem, který by měl vést ke zvýšení základu daně na straně obchodní korporace či družstva.“

Ze strany GŘ bylo k těmto bodům vysloveno následující stanovisko: „Souhlas se závěrem s výjimkou případů, kdy vůle společníka směřuje k poskytnutí bezúplatného plnění (viz modelový příklad): Společnost pořádá dětský den pro děti z dětského domova, přičemž by chtěla pro tyto účely najmout nafukovací skákací hrad. Nájem od třetí osoby je podmíněn složením určité zálohy, pro jejíž úhradu dočasně zapůjčí peníze společník (nepožaduje přitom úrok). Společník tuto zápůjčku provede právě za tímto účelem. Tento vztah pak již nelze hodnotit standardní optikou společník–společnost, ale vstupuje tam odlišný prvek od toho, že společník chce vybavit svou společnost zdroji, Komora daňových poradců ČR, a to prvek altruismu a vzdání se určité majetkové hodnoty (v podobě dočasné dispozice s majetkem).“

Daný závěr má přesvědčivé ratio, na které poukázali předkladatelé stanoviska: smyslem poskytnuté bezúročné zápůjčky je posílení ekonomické pozice společnosti/družstva s vidinou zvýšené výkonnosti v budoucnu.

Příklad

Společnost DEMO, s. r. o., je součástí holdingu. Její rolí je zajištění výroby. V souvislosti se zvýšením poptávky po produkci je nucena realizovat exstra výdaje související s rozšířením výroby. Ty jsou částečně kryty úvěry poskytnutými bankami, částečně zápůjčkami. Společnost DEMO, s. r. o., v roce 2021 obdržela i různé typy zápůjček od spojených osob:

a) bezúročnou zápůjčku od českého společníka na 1 rok na překlenutí mimořádných investičních výdajů ve výši 1 500 000 Kč;

Zhodnocení: tato zápůjčka nepředstavuje pro společnost DEMO, s. r. o. majetkový prospěch (nepeněžní příjem z titulu nulového úroku) – viz shora uvedené závěry z Koordinačního výboru konaného 17. 2. 2016;

b) sesterská společnost poskytla rovněž bezúročnou zápůjčku na dobu 1 roku v období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021, a to ve výši 3 000 000 Kč; obvyklá výše úroku byla kvalifikovaně stanovena na 8 %.

Zhodnocení: společnosti vzniká majetkový prospěch ve výši 240 000 Kč; což je částka, která překračuje limit stanovený pro osvobození¹²; ve smyslu závěrů uvedených ve zmíněném zápise Koordinačního výboru bude celá hodnota majetkového prospěchu položkou zvyšující základ daně (viz § 23 odst. 3 písm. a) bod 14 zákona o daních z příjmů) a zároveň i tou, o kterou si subjekt může základ daně ponížít (viz § 23 odst. 3 písm. c bod 8 zákona o daních z příjmů)¹³.

2. Úroky a podmínky jejich daňové uznatelnosti

V rámci hodnocení je kromě shora uvedených atributů dále zapotřebí brát v potaz podstatu transakce (ve smyslu určení toho, zda se skutečně jedná o úvěr/zápůjčku, či zda se nejedná svou podstatou o jiný typ transakce¹⁴). Posouzení daňového režimu a daňových souvislostí u úroků tak nemusí být nutně snadnou záležitostí. Situace ji nicméně ještě komplikovanější. Finanční transakce jsou zneužitelné v rámci agresivního daňového plánování ►►

– v průběhu času se etablovala řada testů (kritérií), které musí být naplněny pro to, aby se jednalo v případě úroků o daňově účinný náklad. Mezi tyto testy patří mj.:

- a) *substance test a benefit test*;
- b) test nízké kapitalizace (viz § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů);
- c) test tržního odstupu (viz § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů);
- d) fyzická úhrada úroku (viz 24 odst. 1 písm. zi) zákona o daních z příjmů);
- e) omezení uznatelnosti nadměrných výpůjčních výdajů¹⁵ (viz § 23e a § 23f zákona o daních z příjmů).

Autoři považují za vhodné poukázat na fakt, že shora uvedený výčet není výčtem taxativním. Zákon o daních z příjmů obsahuje další omezení pro daňovou uznatelnost nákladů spojených s úroky a dalšími výdaji souvisejícími s úvěrovými finančními nástroji¹⁶.

3. Substance a benefit test

Jde standardně o testy, které jsou realizovány (nikoliv pouze a výhradně) před testováním dle § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Náplní *substance testu* je posouzení toho, zda vskutku došlo k vlastnímu plnění (tedy v daném případě k faktickému poskytnutí úvěru/zápůjčky). Podstatou testu druhého je zhodnocení, zda se jedná o plnění relevantní z hlediska potřeb poplatníka (transakce má ekonomické ratio) a má jako taková spojitost s výkonem podnikatelské činnosti ve spojení s dosažením, zajištěním a udržením příjmu).

Velmi cenné vodítko k pochopení a aplikaci těchto testů podává vcelku rozsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu ČR (dále jen NSS ČR), která je přílehlavá i pro posuzování úroků coby daňově účinného výdaje (nákladu). NSS ČR ve svém rozsudku ze dne 2. března 2011, sp. zn. 8 Afs 19/2010, s odvoláním na své předchozí rozhodnutí uvádí: „V rozsudku ze dne 19. 2. 2009, čj. 1 Afs 132/2008-82, Nejvyšší správní soud konstatoval, že je, podstatné, aby mezi výdaji (náklady) a očekávanými příjmy existoval přímý a bezprostřední vztah (nutně však již nikoliv přímá úměra); v opačném případě se pojmově nemůže jednat o výdaje vynaložené na dosažení, udržení či zajištění příjmů. Zmíněná bezprostřední souvislost znamená, že bez vynaložení uvedených nákladů by podnikatel očekávané příjmy vůbec nezískal či ani neměl možnost získat. Nutno je tedy vždy vážit, zda faktický výdaj buď přinese příjem (zisk), nebo jej do budoucna zajistí nebo alespoň napomůže již dosažené příjmy dřívější činností daňovému subjektu udržet.“ Zdejší soud opakovaně vyslovil, že **mezi vynaloženými výdaji a podnikatelskou činností daňového subjektu musí existovat jasná vazba, přičemž neuznatelné jsou takové výdaje, které zřetelně neodpovídají ekonomicky racionálnímu (přiměřenému) chování, tj. nedávají z ekonomického hlediska smysl. Tato zcela konkrétní souvislost uplatňovaných výdajů s dosaženými příjmy musí být v daňovém řízení bezpečně prokázána daňovým subjektem** [pozn. red.: zvyrazněno autory], neboť je to on, kdo v souladu s § 31 odst. 9 daňového řádu prokazuje všechny skutečnosti, které uvedl v daňovém přiznání.“

Substance test a benefit test by měly předcházet testům (hodnocením), jejichž smyslem je určit, jaká část úroků je daňově účinná a jaká část je daňově neúčinná.

Z logiky věci je jasné, že *substance test a benefit test* (stejně jako posuzování řady dalších kritérií) by měly předcházet testům (hodnocením), jejichž smyslem je určit, jaká část úroků je daňově účinná a jaká část je daňově neúčinná. Autoři mají na mysli zejména posuzování daňové účinnosti úroků dle testu nízké kapitalizace (viz § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů) a testování dle principu tržního odstupu (viz § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů)). Důvod je zřejmý. V okamžiku, kdy *substance a/nebo benefit test* svědčí pro to, že úroky nesplňují požadavky jimi kladené, pak se v případě úroků jedná o nedaňové výdaje a nutnost aplikace testu nízké kapitalizace a testu tržního odstupu je zbytečná – jejich smyslem je určit, jaká výše úroku je daňově účinná.

¹⁵ Jedná se o jeden z nástrojů projektu OECD proti BEPS (*Base Erosion and Profit Shifting*), který byl převzat do unijního předpisu a následně i do tuzemských právních úprav členských států. Z hlediska chronologického se jedná o poslední etablované kritérium (test) daňové uznatelnosti.

¹⁶ Viz např. § 25 odst. 1 písm. zl) zákona o daních z příjmů, kde se stanoví, že daňovým nákladem nejsou: „finanční výdaje (náklady), které plynou z úvěrového finančního nástroje, kde úrok nebo výnos nebo skutečnost, zda se finanční výdaje (náklady) stanou splatnými, závisí zcela nebo převážně na zisku dlužníka“ nebo např. kapitalizované úroky (viz § 25 odst. 1 písm. a) a § 25 odst. 3 zákona o daních z příjmů).

Substance a benefit test je velmi úzce spjat i s otázkou hodnocení toho, zda nedošlo v konkrétním případě ke zneužití práva¹⁷.

Analogicky to platí i pro další situace, na které pamatuje např. § 25 odst. 1 písm. zl) a zk) zákona o daních z příjmů. Pokud tedy poplatník dospěje k závěru o daňové neuznatelnosti úroků pro důvody tam uvedené, zřejmě nemá smysl aplikovat potenciálně navazující testy, které mají za úkol určit rozsah daňové uznatelnosti.

4. Test nízké kapitalizace

Ustanovení § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů stanoví, že daňově neúčinným výdajem jsou: „*finanční výdaje (náklady), kterými se pro účely tohoto zákona rozumí úroky z úvěrových finančních nástrojů a související výdaje (náklady), včetně výdajů (nákladů) na obstarání, zpracování úvěrů, poplatků za záruky, pokud je věřitel osobou spojenou ve vztahu k dlužníkovi (§ 23 odst. 7), a to ve výši finančních výdajů (nákladů) z částky, o kterou úhrn úvěrových finančních nástrojů od spojených osob v průběhu zdaňovacího období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, přesahuje šestnásobek výše vlastního kapitálu, je-li příjemcem úvěrového finančního nástroje banka nebo pojišťovna, nebo čtyřnásobek výše vlastního kapitálu u ostatních příjemců úvěrových finančních nástrojů. V případě, že podmínkou pro poskytnutí úvěrového finančního nástroje dlužníkovi věřitelem je poskytnutí přímo souvisejícího úvěru, zápůjčky nebo vkladu tomuto věřiteli osobou spojenou ve vztahu k dlužníkovi, považuje se pro účely tohoto ustanovení a vzhledem k tomuto úvěrovému finančnímu nástroji věřitel za osobu spojenou ve vztahu k dlužníkovi*“.

Relativně detailní návod a instrukce pro aplikaci předmětného ustanovení dává Pokyn GFŘ D-22 ve svém komentáři k ustanovení § 25 odst. 1 písm. w) a souvisejícím zákonu o daních z příjmů¹⁸. Pokyn GFŘ D-22 podává i výčet typických výdajů souvisejících s úvěrovými nástroji, jejichž daňovou uznatelnost musí daňový subjekt posoudit.

Ustanovení § 25 odst. 3 zákona o daních z příjmů zároveň stanoví, že do úvěrových finančních nástrojů se pro účely § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů nezahrnují:

- úvěrové finanční nástroje, z nichž úroky jsou součástí vstupní ceny majetku¹⁹,
 - a dále prokazatelně poskytnuté bezúročné úvěrové finanční nástroje.
- Ustanovení § 25 odst. 3 zákona o daních z příjmů dále stanoví, že § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů se nevztahuje na:
- veřejně prospěšné poplatníky,
 - organizátora regulovaného trhu a
 - fyzické osoby (poplatníky uvedené v § 2 zákona o daních z příjmů).

17 Viz rozsáhlá související argumentace, která je obsažena např. v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2021, sp. zn. 10 Af 29/2019.

18 Pro stručnost na daný materiál autoři příspěvku odkazují.

19 Srov. § 25 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů.

20 Dle Pokynu GFŘ D-22.

21 Nestanoví-li zákon jinak.

Příklady

Společnost DEMOs, a. s., je podnikatelským subjektem působícím v oblasti průmyslu (výroby náhradních dílů). Její průměrný vlastní kapitál ve zdaňovacím období roku 2021 činil 500 000 Kč; průměrná výše zápůjčky dle denních stavů nesplacené výše činila 3 000 000 Kč. Celkové finanční náklady spojené s touto zápůjčkou činily 80 000 Kč.

Řešení:

■ $(4 \times 500\,000,-) / 3\,000\,000,- = 0,67$; poměr je nižší než 1

■ $(1 - 0,67) \times 80\,000,- = 26\,400,-$

Částka 26 400 Kč je daňově neúčinná (dojde k vyloučení z daňově účinných nákladů).

Společnost AMOs, s. r. o., působí v oblasti poradenských služeb. Její průměrný vlastní kapitál ve zdaňovacím období roku 2021 byl záporný a činil – 200 000 Kč. Průměrná výše zápůjčky dle denních stavů nesplacené výše činila 500 000 Kč. Celkové finanční náklady spojené s touto zápůjčkou činily 50 000 Kč.

Řešení: veškeré finanční výdaje z přijatých úvěrových nástrojů jsou při existenci záporného vlastního kapitálu daňově neuznatelným výdajem (viz Pokyn GFŘ D-22).

Dále platí, že v případě, kdy je: „*podmínkou daňové uznatelnosti úroků z úvěrových finančních nástrojů je jejich zaplacení, hodnotí se splnění podmínek stanovených zákonem nejdříve podle § 25 odst. 1 písm. w) zákona. Pokud nelze úroky podle § 25 odst. 1 písm. w) zákona uplatnit jako daňový výdaj, nelze je uplatnit ani v případě jejich zaplacení podle § 24 odst. 2 písm. zi) zákona.*“²⁰

5. Princip tržního odstupu

Princip tržního odstupu se aplikuje „pouze“ v případě řízených transakcí – tj. v transakcích realizovaných mezi spojenými osobami. Jeho aplikace je zřejmě tím nejnáročnějším kritériem, přičemž obtížnost jeho provedení roste s počtem parametrů, které je třeba stanovení převodní ceny zohlednit.

Aplikací § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů ve spojení s vybranými finančními transakcemi se budou autoři zabývat v samotných navazujících příspěvcích – jmenovitě pak úroky a cash-poolingem. Články budou cílit na vymezení standardů/pravidel dle OECD, existující praxi a postupy aplikovatelné v podmínkách ČR.

6. Úhrada úroku coby podmínky jeho daňové uznatelnosti

Podmínka úhrady coby podmínky pro daňovou uznatelnost úroku²¹ je obsažena v § 24 odst. 2 písm. zi) zákona o daních z příjmů, kde se stanoví, že daňovým výdajem jsou: „*smluvní pokuty, úroky z prodlení, poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů, jen pokud byly zaplacený; a dále úroky ze zápůjček a úroky z úvěrů v případě, kdy věřitelem je poplatník uvedený v § 2, který nevede účetnictví, jen pokud byly zaplacený* [zvláště razněno autory příspěvku].“

7. Vyloučení úrokových nákladů coby nedaňových – daňové dopady

Stejně jako když zákon o daních z příjmů vylučuje z daňové účinnosti výdaje (náklady) v situaci, kdy se vážou na příjmy (výnosy), které nejsou předmětem daně či jsou od daně osvobozeny²², tak zakotvuje i opačné pravidlo.

Jmenovitě ustanovení § 23 odst. 4 písm. e) zákona o daních z příjmů stanoví, že do základu daně se nezahrnují: „částky zaúčtované do příjmů (výnosů), pokud přímo souvisejí s výdaji (náklady) neuznanými jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to maximálně do výše těchto neuznaných výdajů (nákladů). Obdobně postupují poplatníci uvedení v § 2, kteří nevedou účetnictví.“

Pokud tedy nastane situace, kdy poplatník vyloučí úroky zcela či zčásti z důvodu jejich daňové neúčinnosti, lze v okamžiku existence přímo souvisejících (generovaných) příjmů (výnosů) vyloučit z daňového základu část příjmů (výnosů) spojených s daným úvěrovým finančním nástrojem. Prokázání přímé a jedinečné vazby může být nicméně velkou výzvou pro nesení důkazního břemene – půjde v řadě případů o situaci, která bude klást velké nároky z hlediska evidence a prokazování.

Dále nelze opomíjet fakt, že lze vyloučit část přímo souvisejících příjmů (výnosů) do částky daňově neuznaných výdajů (nákladů).

Příklady

Společnost ARTES, a. s., je podnikatelským subjektem působícím v oblasti zpracovatelského průmyslu (zpracování průmyslových odpadů). S ohledem na rostoucí poptávku chce zřídit další zpracovatelskou linku. V této souvislosti jí spojená osoba poskytla zápůjčku. Ta pokryla polovinu pořizovacích výdajů na nákup linky a související výdaje (náklady). Zbýlá část byla kryta vlastními zdroji a účelovým úvěrem od banky.

Z titulu této zápůjčky vznikla povinnost uhradit úroky ve výši 4 000 000 Kč; ty byly skutečně uhrazeny. Částka úroků ve výši 4 000 000 Kč splňuje všechny podmínky z hlediska posouzení daňové uznatelnosti (viz testy uvedené shora) s výjimkou testu nízké kapitalizace. Tímto testem úspěšně „prošly“ úroky ve výši 3 000 000 Kč; částka úroků ve výši 1 000 000 Kč je daňově neúčinná dle § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů.

Na základě důkladné evidence a doložených propočtů a oddělené evidence je společnost schopna jednoznačně prokázat, že ve spojitosti s novou výrobní linkou vzrostly její výnosy o 800 000 Kč (nová linka je prozatím využita částečně a začala být provozována až na konci zdaňovacího období).

Řešení²³:

Díky zápůjčce byla umožněna investice. K té nicméně zápůjčka dopomohla pouze zčásti a dále je třeba brát v potaz další výdaje (náklady) spojené s investicí. Celkový nárůst výnosů díky investici je celkem 800 000; v přímé vazbě k zápůjčce je dle provedené analýzy přímo vázán nárůst ve výši 300 000 Kč.

V návaznosti na pravidlo obsažené v § 23 odst. 4 písm. e) zákona o daních z příjmů bude ze zdanitelných výnosů vyloučena částka 300 000 Kč²⁴.

Poděkování

Článek vznikl za podpory Technologické agentury ČR v rámci řešení projektu

č. TL05000328 „Stanovení obvyklé ceny u finančních transakcí náhledem principu tržního odstupu“. Informace o projektu dostupné na webové stránce: <https://www.prevodni-ceny-ft.cz/>.

22 Viz § 25 odst. 1 písm. zi) zákona o daních z příjmů.

23 Jedná se o zjednodušený příklad k demonstrování podstaty zákonného pravidla. Tomu odpovídá i vlastní zhodnocení.

24 Ř. 140 ve formuláři daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob.

Komoru daňových
poradců
České republiky
najdete
i na sociálních sítích

LinkedIn

a Twitter

Stručné praktikum aplikace logiky v daňověprávních sporech

Roman Landgráf

Daňový poradce

V následujícím krátkém pojednání autor výběrově ilustruje určité vybrané typy či způsoby aplikace logiky v daňověprávních procesech.

Každý i jen občasný uživatel daňového práva dobře ví, že v daňověprávních procesech je důkazní břemeno zcela neobyčejně „vychýleno“ v neprospěch subjektu. To tedy v praktickém důsledku znamená, že každý, kdo chce být v daňových sporech úspěšný, tedy být schopen obhájit svá práva před správcem daně, musí celkem

nadprůměrně ovládat nejenom teorii, ale i praxi dokazování. Tedy nejenom znát zásadní zákonná ustanovení týkající se dokazování, ale také umět vyhledávat důkazy a dovedně stavět argumentační řetězce ve prospěch potvrzení podstatných skutkových tvrzení. Jednou z klíčových – fakticky spíše neprávnických – dovedností přitom je aplikace logiky, zejména pravidel vyvozování a užívání induktivního a deduktivního uvažování.

Logiku můžeme například vymezit tak, že se týká dodržování pravidel správného vyjadřování a usuzování a teoretických reflexů takových pravidel (Blecha 2002, s. 91). Lapidárněji můžeme logiku vymezit jako nauku o zákonitostech myšlení (Olšovský 2005, s. 104).

Základní pravidla logiky se v právu uplatňují v zásadě zejména (i) při výkladu práva a při (ii) dokazování.

Logická argumentace (Walton 2013) může být abstraktně definovaná jako interakce různých argumentů pro a proti určitému závěru, přičemž nachází uplatnění nejen v právu, ale také ve vědě, v politice či byznysu. Vyznačuje se zejména těmito charakteristikami: Je procedurální, což znamená, že dokazování něčeho se považuje za sekvenci s počátečním bodem, konečným bodem a intervalem mezi nimi představujícím posloupnost uspořádaných kroků. Neklade za cíl dokázat, že něco je pravdivé jako poznání, které musí být přijato nade vší pochybnost, ale uznává meze

1 Toto je ovšem spíše deskriptivně sociální tvrzení; substantivně totiž platí, že logika je vlastně imanentní součástí práva, nebo přinejmenším jednou z jeho podmínek „správnosti“.

lidské racionality vyžadované potřebou činit rozhodnutí v podmínkách nejistoty a nedostatku znalostí. Tato druhá vlastnost se nazývá omezená racionalita.

Umberto Eco: Jistě, hloupost nás obklopuje. Hlupáci však třeba mají jiný logický systém než my a naše hloupost je jejich moudrostí. Dějiny logiky, to je v podstatě úsilí vytvořit přijatelnou definici hlouposti. Obrovský úkol. Každý velký myslitel byl něčím hlupák.²

Logický čtverec

Pro řadu praktických aplikací je výhodné uvážit tzv. logický čtverec (Sousedík 2008, s. 47–48)(Weinberger 1959, s. 151). Tradiční logika dává všem výrokům tvar S-P, tedy každý výrok se skládá ze subjektu (logického podmětu) **S** a predikátu (logického přísudku) **P**, které jsou spjaty sponou. Pro logickou formu jednoduchého výroku či věty jsou podle Aristotela podstatná dvě hlediska:

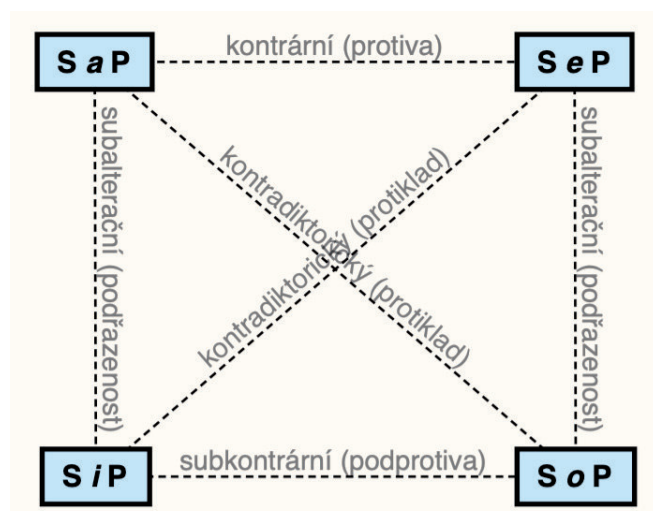
- / hledisko **kvality**
- / hledisko **kvantity**

Z hlediska kvality rozlišujeme výroky na **kladné** (něco tvrdí: S je P) nebo **záporné** (něco popírá: S není P).

Z hlediska kvantity výroku rozeznáváme výroky **obecné** (každý) a **částečné** (někteří).

Kombinací těchto hledisek získáme 4 druhy výroků:

1. Obecný kladný (**S a P**)³: Každé S je P (Všechna S jsou P)
2. Částečný kladný (**S i P**)⁴: Existuje alespoň jedno S, které je P (Některá S jsou P)
3. Obecný záporný (**S e P**)⁵: Žádné S není P
4. Částečný záporný (**S o P**)⁶: Existuje alespoň jedno S, které není P (Některá S nejsou P)

Mezi výroky je **kontradiktorický** (protikladný) vztah tehdy a jen tehdy, jestliže **právě jeden** z nich je pravdivý. To tedy znamená, že z pravdivosti jednoho výroku můžeme usoudit

Praxe správních a soudních procesů spíše svědčí tomu, že přímé připomínání logických pravidel není zbytečné, protože lze najít řadu rozhodnutí úřadů a soudů, ve kterých zjevně není „self-evident true“ reflektována.

na nepravdivost výroku druhého, a dále i to, že z nepravdivosti jednoho výroku můžeme usoudit na pravdivost výroku druhého.

Mezi výroky je **kontrární** vztah tehdy a jen tehdy, jestliže je **maximálně jeden** z nich pravdivý. V tomto případě tedy může nastat i situace, že oba výroky jsou nepravdivé.

Mezi výroky je **subkontrární** vztah tehdy a jen tehdy, jestliže je **minimálně jeden** z nich pravdivý.

Mezi výroky je vztah **subalterační**, jestliže z pravdivosti jednoho (vyššího) vyplývá pravdivost druhého (nižšího). Zkusme to nějak uchopit pro naši praxi daňového práva.

Asi nejčastěji se můžeme setkat s aplikací kontradiktorických vztahů. Je tomu tak zejména proto, že tento vztah může sloužit při definování pravdy. Podle Aristotela totiž je výrok pravdivý (resp. nepravdivý) právě tehdy, jestliže jeho kontradiktorický výrok je nepravdivý, resp. pravdivý.

Zkusme tedy prakticky. Jako výrok **S a P** můžeme například uvažovat: *Všechny příjmy jsou zdaněny*. Vůči němu kontradiktorický výrok **S o P** pak tedy zní: *Existuje alespoň jeden příjem, který není zdaněn*.

Velmi často se v praxi daňových sporů řeší otázka, zda daňový subjekt zdanil všechny příjmy. Z výše uvedeného je velmi pěkně názorně vidět, že nepravdivost tvrzení daňového subjektu,

2 ECO, Umberto, 2005. *Foucaultovo kyvadlo*. 2. vydání (Italský originál 1988). Přel. Zdeněk FRÝBORT. Praha: Český klub. ISBN 978-80-85637-89-2, s. 65.

3 affirmo

4 affirmo

5 nego

6 nego

že zdanil všechny příjmy, se jednoduše potvrdí tím, že se prokáže existence alespoň jednoho příjmu, který není zdaněn. Pokud to současně zkombinujeme s obecně existujícím logickým pravidlem, že existenci nelze prokázat (v právu se projevuje zejména jako tzv. negativní teorie důkazní), tak dostáváme čistě logickou cestou jednoznačný závěr, že pokud je na stole otázka, zda daňový subjekt zdanil všechny příjmy, není jiné logicky dokonalé cesty, jak na tuto otázku odpovědět, než tím, že správce daně se pokusí prokázat existenci alespoň jednoho příjmu, který zdaněn není. Pokud se mu to podaří, pak za pomoci výše uvedeného „aristotelského“ důsledku kontradiktorních vztahů logicky prokáže nepravdivost tvrzení daňového subjektu.

Na tomto místě uznávám případnou námitku čtenáře, že toto je přece naprosto zřejmé. Nicméně praxe správních a soudních procesů v těchto otázkách spíše svědčí tomu, že toto přímé připomínání logických pravidel není zbytečné, protože lze najít řadu rozhodnutí úřadů a soudů, ve kterých tato „self-evident true“ zjevně není reflektována. Je samozřejmě pouze spekulací uvažovat nad tím, proč tomu tak je, ale velmi pravděpodobně příčinou je i to, že řada úředníků a soudců nehodlá přijmout jako fakt, že logiku ani sebe upřímněji myšlená právní norma „nepřetluče“. Jakkoli filozofie v současné postmoderní (či pozdně moderní) situaci je z podstaty jejího nazírání značně roztržštěná, široce obecný význam logiky a jejích důsledků je široce přijímán. Tedy panovala a panuje značná shoda na tom, že logika je inherentní součástí buďto objektivní reality nebo našeho způsobu myšlení. V tomto ohledu by působilo značně nepřesvědčivě, pokud by soudci logická pravidla nerespektovali, a přitom se současně domnívali, že rozhodují „správně“.

Dokazování

Při dokazování hledáme pro předložené tvrzení oporu v určitých pravdivých výrocích na základě logického vztahu mezi těmito výroky a výrokem dokazovaným. Myšlenkové kroky důkazu jsou:

- Předkládá se určité tvrzení, které se má dokázat (*předmět důkazu, teze, probandum*)
- Musíme najít *důkazové prostředky (argumenty)*, tj. dokázané nebo zřejmé výroky, kterými lze provést důkaz
- Logickým postupem (úsudkem) dokazujeme, že *teze vyplývá z příslušných argumentů (demonstrace)*

Obecně je možné postupovat dvěma způsoby (Anderson et al. 2005):

- Generování nových hypotéz z pozorování představuje uvažování „*zdola nahoru*“. Vyžaduje imaginativní uvažování spolu s uvažováním kritickým.
- Generování nových potencionálních úkazů z hypotézy zahrnuje uvažování „*shora dolů*“.

Je možno říct, že v praktickém životě (nejen v právu) se obvykle uplatňují oba dva způsoby, neboť analytici mají k dispozici důkazy při hledání hypotéz ve stejnou dobu jako mají hypotézy při hledání důkazů. U důkazů je zejména potřeba zkoumat jejich:

- relevanci
- důvěryhodnost (kredibilitu) a
- inferenční (důkazní) sílu.

Specifičnost dokazování v oblasti práva spočívá v tom, že zákony (resp. závazné právní normy) obvykle definují:

- / hypotézy, které mají být testovány, resp. tvrzení, která mají být dokázána
- / formální pravidla upravující způsob přípravy případů
- / přípustnost a použití důkazů

Indukce

Indukce je takový myšlenkový postup, při které objevujeme a dokazujeme obecné výroky na základě znalosti jednotlivých případů. Základní vlastností induktivního myšlení, která jej vlastně klíčově odlišuje od myšlení deduktivního, je to, že se zde uplatňují úvahy pravděpodobnostní. Obecně je možno odlišit dva zásadně různé druhy indukce:

- Indukce úplná, kde vlastně jen dochází ke shrnutí jednotlivých poznatků v obecný výrok.
- Indukce neúplná (tzv. pravá indukce), kde obecný výrok tvrdí víc než jednotlivé výroky, z nichž indukce vychází.

Indukce neúplná

Je třeba poznamenat, že typická (resp. pravá) indukce je indukce neúplná. Tato obecně probíhá tak, že zjistíme, že o všech zkoumaných (nikoli však vůbec o všech) prvcích třídy A platí, že mají vlastnost F, přičemž nám není znám žádný případ, že by prvek třídy A neměl tuto vlastnost. „Usuzujeme“ pak, že každé A má vlastnost F. Tento závěr zřejmě není logicky závazný, nevyplývá nutně z předpokladů. Neboli řečeno trochu jinak: na základě informace o určitých vybraných (tedy nikoli všech) prvcích usuzujeme o vlastnostech všech prvků (tedy celé třídy prvků). Tedy takový úsudek nutně není stoprocentní, tedy představuje vždy nějakou pravděpodobnostní úvahu.

V procesech souvisejících s dokazováním pro právní účely je potřeba si uvědomit, že prakticky vždy se jedná o takový případ, kdy se na základě určitých dnes dostupných důkazů dovozuje skutková situace v minulosti. Tedy se vlastně jedná právě o výše popsanou neúplnou indukci, tzn. na základě pouze vybraných (resp. dostupných) dat z celé množiny (prakticky nekonečné) všech v minulosti existujících (nyní již často neodstupných) dat se dovozuje, a to z větší či menší pravděpodobnosti, resp. přesvědčivosti, jak se určité skutky či děje odehrály v minulosti. Tedy relativně nedávno i daňovou judikaturou přijatý závěr (viz zejména NSS ze dne 16. 1. 2020 čj. 8 Afs 23/2018, 3976/2020 Sb. NSS) o tom, že nelze prokázat najisto nebo mimo jakoukoliv pochybnost, má svůj zjevný základ v elementární podstatě logiky, zejména v neodvratnosti toho faktu, že indukce je neúplná, protože její vývody jsou vždy pouze v určité míře pravděpodobnosti.

Dokazování v podmínkách českého daňového práva

Ve světle výše uvedeného se pojdme podívat na to, jak to konkrétně vypadá v českém daňovém právu. Řekli jsme si, že zákony obvykle upravují metody dokazování a přípustnost a použitelnost důkazů. V tomto ohledu je potřeba konstatovat, že daňový řád upravuje toliko, že jako důkazních prostředků nelze použít takových podkladů, které byly získány v rozporu s právním předpisem (§ 93/1 DŘ). Ostatní parametry dokazování tedy zůstávají v diskreci správního orgánu, respektive v diskreci přezkoumávajícího soudu. Samozřejmě stejné jako kdekoli jinde v obdobných právních systémech je to, že hypotézy, které mají být testovány, resp. tvrzení, která mají být dokázána, jsou obsaženy zejména v hmotněprávních daňových předpisech, přičemž samozřejmě i v podmínkách našeho právního systému jsou upřesňovány judikaturou.

Pokud tedy například probíhá daňový spor ohledně **uznatelnosti odpočtu DPH**, tedy pokud daňový subjekt se pokouší unést důkazní břemeno oprávněnosti odpočtu DPH, předmět důkazů (důkazní cíl, probandum) je možno znázornit takto (viz zejména § 72 a 73 ZDPH):

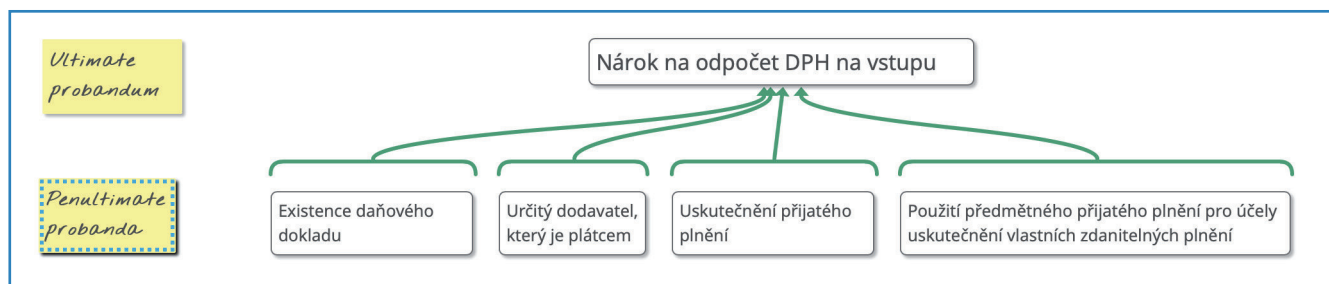
probandum v praxi vykazují různou (vždy nikoli 100%) inferenční (důkazní) sílu, jejíž velikost by právě měla být také předmětem rozvažování v rámci tohoto dokazování, zejména pak předmětem hodnotících úvah správce daně ohledně toho dokazování. Což tedy mimo jiné znamená, že správce daně by se měl vypořádat i s vysvětlením toho, proč právě v té které situaci přisuzuje té které inferenci právě tu kterou důkazní sílu.

Způsoby důkazních procesů

Důkazní proces pak může probíhat (Landgráf 2021, s. 41) zejména následujícími způsoby (vždy se pokusíme uvést příklad vztahující se k výše uvedenému schématu):

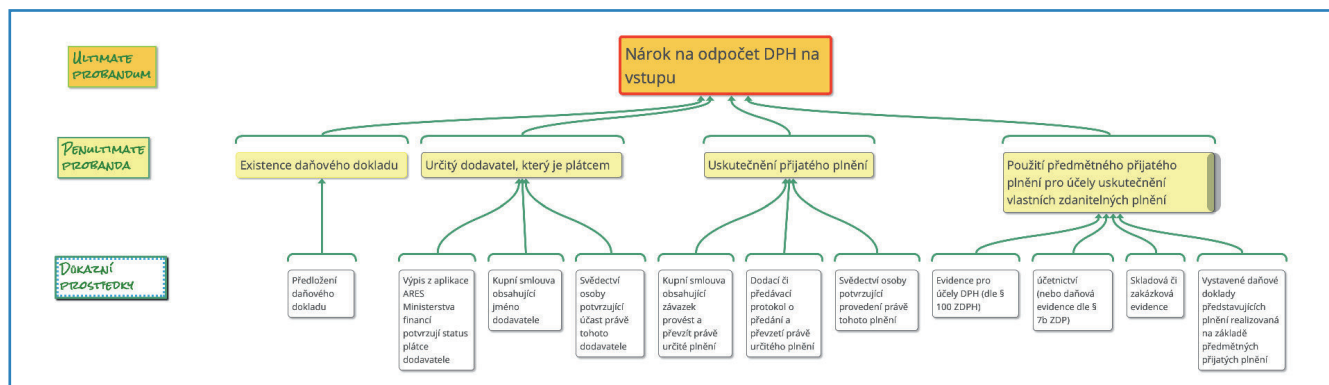
Oponentní popření

Protistrana, v našem příkladu správce daně, se pokouší popřít existenci důkazních skutečností, na kterých stojí inference daňového subjektu. Tedy se prakticky pokouší narušit důkazní sílu spodních zelených šipek ve výše uvede-

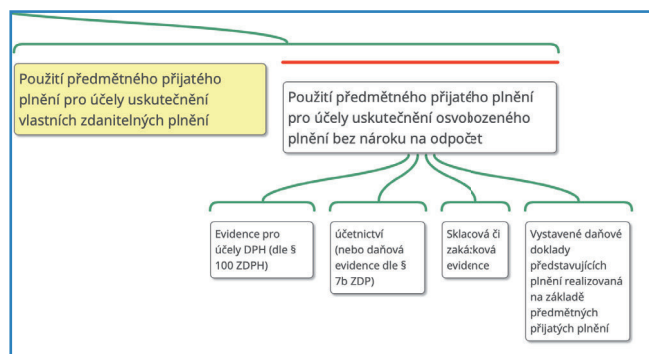
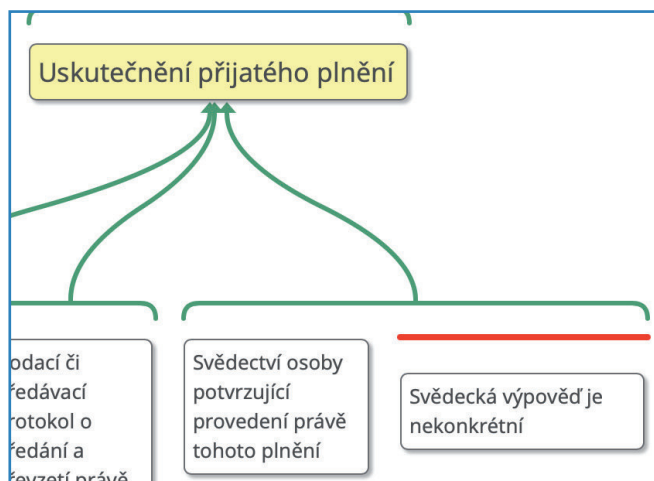
Pro účely unesení právě tohoto důkazního břemene, tedy pro prokázání právě tohoto důkazního cíle, pak osoba, která má důkazní břemeno, v daném případě daňový subjekt, předkládá a navrhuje jednotlivé důkazní prostředky, přičemž je logicky strukturuje tak, aby prokázaly právě ty jednotlivé dílčí skutkové věty, například takto⁷:

ném schématu. Tedy například může napadat důkazní sílu předložených listinných důkazů či provedených svědeckých výpovědí.

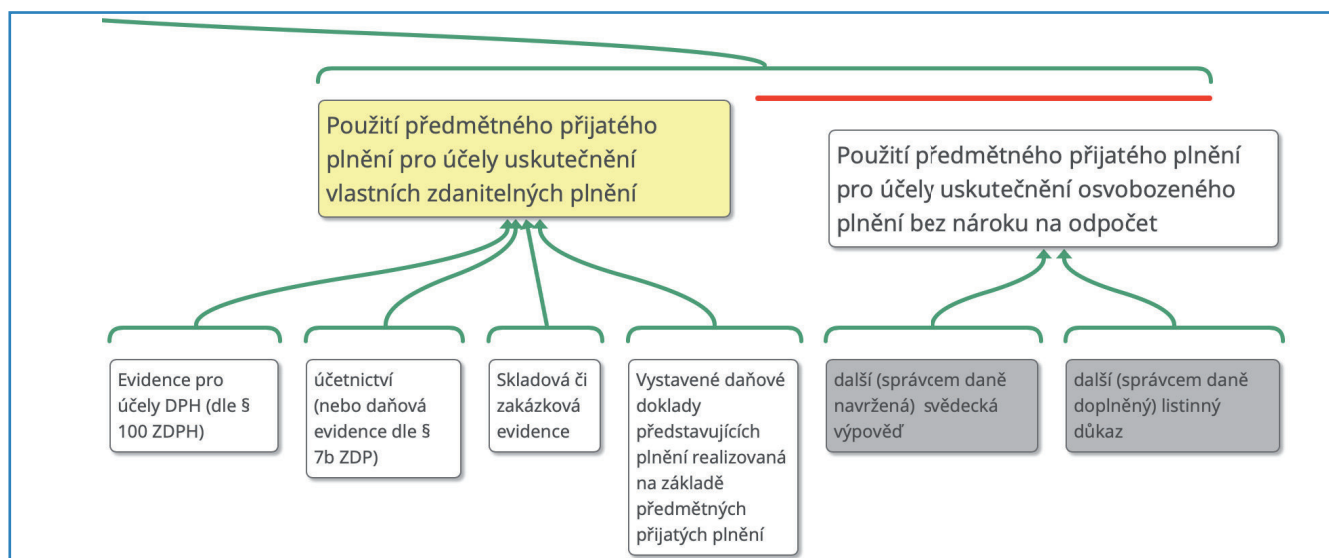
Jak jsme si již řekli, takovéto dokazování vždy v základu představuje aplikaci metody indukce, což s sebou nutně nese pravděpodobnostní úvahy. Tedy ty spodní zelené šipky směřující od důkazních prostředků k penultimate (předposlední)

⁷ Jedná se samozřejmě jen o určitý typizovaný příklad, protože v praxi samozřejmě takovéto dokazování může vykazovat řadu odlišností v závislosti na konkrétních okolnostech případu a na konkrétním způsobu vedení sporu z obou stran.

Oponentní konkurence

Správce daně prohlásí konkurenční tvrzení (tedy jiná než *per ultimum probanda* ve výše uvedeném schématu), ke kterým nabídne podpůrné důkazy. Tedy například prohlásí, že předmětná přijatá plnění byla použita pro jiný účel (například pro určitá osvobozená plnění bez nároku na odpočet nebo pro určité osobní účely), a pro toto tvrzení nabídne podpůrné důkazy (obvykle listinné důkazy nebo svědecké výpovědi). Situaci by pak bylo možné znázornit takto:

Oponentní vysvětlení

Správce daně z důkazů, které již byly provedeny (tedy obvykle z důkazů předložených či navržených daňovým subjektem), vyvozuje alternativní vysvětlení. Tedy například takto:

Logický výklad

Jak jsme uvedli v úvodu, logika se tradičně uplatňuje i jako způsob výkladu právního textu. Hovoří se o metodě logického výkladu, při níž se interpretace právního textu opírá o poznatky klasické formální logiky (Hendrych et al. 2003, s. 350). Jsou jimi zejména tři základní logické argumenty :

1. Argument na základě opaku (*argumentum a contrario*): tvrdí-li se něco v právním textu, nemůže zároveň platit opak.
2. Argument na základě podobnosti (*argumentum per analogiam*) ▶▶

giam): je základem analogie zákona (resp. práva), tedy použít určitého ustanovení zákona (resp. zákona nejbližšího) na případ jím výslovně neupravený, ale obdobný.

3. Argument podle síly nebo významu (*argumentum a fortiori*): od většího k menšímu a od menšího k většímu.

K logickému výkladu se obvykle řadí též dovedení argumentace do absurdních důsledků (*argumentum ad absurdum*), které zpochybňuje jinak logicky možný závěr.

Příklad: Uplatnění argumentu „a contrario“ v rozsudku LAJKA-PRODUCTION

Pro názornost aplikace argumentu na základě opaku můžeme nahlédnout například do rozhodnutí NSS ve věci LAJKA-PRODUCTION⁸. Tímto rozhodnutím Nejvyšší správní soud mj. konstatoval, že nárok na odpočet DPH lze doložit i daňovým dokladem bez předepsaných náležitostí. Soud pro tento závěr uplatnil a contrario ustanovení § 73 odst. 12 zákona o DPH (ve znění od 31. 12. 2008)⁹. Jak jsme výše uvedli, argument a contrario se uplatňuje tak, že pokud zákonný text něco tvrdí, nemůže zároveň platit opak. Zmíněné ustanovení § 73/12 ZDPH obsahovalo text „pokud doklad neobsahuje všechny náležitosti dokladu, prokazuje se nárok podle zvláštního právního předpisu“. Tedy nemůže zároveň platit opak, tj. že by nebylo možné prokazovat dokladem, který neobsahuje všechny náležitosti.

Příklad: Uplatnění argumentu „per analogiam“ v rozsudku Lesy Vyšší Brod

V rozsudku ve věci Lesy Vyšší Brod¹⁰ se NSS zabýval lhůtou pro vyřízení námitek (ve smyslu § 16 odst. 4 písm. d) zákona o správě daní a poplatků¹¹). Protože zákon o správě daní a poplatků takovou lhůtu nestanovil, konstatoval NSS, že „se o délce této lhůty per analogiam iuris ustanovení § 49 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu.“ Zde se tedy konkrétně uplatnila analogie práva (*iuris*) – uplatní se ustanovení zákona nikoli stejného, ale nejbližšího.

Příklad: Uplatnění argumentu „a fortiori“ v rozsudku STAVITELSTVÍ MELICHAR

V rozsudku STAVITELSTVÍ MELICHAR¹² se NSS mj. zabýval (viz zejména body 52 a 53 rozsudku) otázkou, zda správce daně má přístup k informacím z trestního spisu (konkrétně k protokolu o výslechu). Konstatoval přitom, že ustanovení § 57 odst. 1 písm. d) daňového řádu (*povinnost poskytnout údaje na základě vyžádání správce daně mají orgány veřejné moci, které zpracovávají jiné údaje nezbytné pro správu daní*) se promítá do ustanovení § 65 odst. 4 trestního řádu (*práva státních orgánů nahlížet do spisů podle jiných zákonných předpisů nejsou ustanovením předchozích odstavců dotčena*), které neomezuje přístup jiných státních orgánů (zde správců daně) do trestního spisu. Za použití argumentu *a fortiori* (v daném případě v módu *a maiori ad minus*, tj. od většího k menšímu), tedy že pokud zákon správci

daně umožňuje nahlédnout do (celého) trestního spisu, soud dovodil, že tím spíše mu umožňuje přístup k jednotlivým informacím z trestního spisu, včetně protokolů o výslechu.

Příklad: Uplatnění argumentu „ad absurdum“ v rozsudku Heidrive

V rozsudku Heidrive¹³ se NSS zabýval tzv. „řetězením daňových ztrát“. Jedná se vlastně o otázku správného výkladu ustanovení § 38 odst. 2 zákona o daních z příjmů. Alespoň stručně lze k tomu říci, že se zde konkrétně jednalo o posouzení vlivu vzniku další daňové ztráty v roce 2009 na běh lhůty pro stanovení daně za zdaňovací období 2008. Žalované OFŘ vyložilo § 38/2 ZDP tak, že umožňuje tzv. řetězení ztrát, jehož důsledkem je i prodloužení lhůty pro stanovení daně za zdaňovací období roku 2008. Nejvyšší správní soud možnost takového neomezeného řetězení ztrát odmítl, a to právě za použití argumentu *ad absurdum*, neboť by „totiž v důsledku opakované aplikace daného ustanovení lhůta pro stanovení daně nemusela skončit nikdy, neboť by se i v případě dřívějších zdaňovacích období neustále prodloužovala na základě vzniku pozdějších daňových ztrát o dalších pět let, čímž by délka lhůty pro stanovení daně mohla ve výsledku dosahovat i několika desítek let“.

Co říci na závěr?

Pevně věřím, že jsem alespoň některé čtenáře inspiroval v tom směru, že i v naší daňové právní praxi má logika své místo. Je nám přitom všem asi dost dobře jasné, že naši disciplínu čeká ještě dlouhá cesta k tomu, aby mohla být považována za dospělou. Respektování, uplatňování a vyžadování alespoň základních logických pravidel je na této cestě bezesporu významným milníkem. Je to přitom zejména na nás, praktikách tohoto oboru práva, v jaké míře a zda vůbec se tak stane. ▮

Bibliografie:

- ANDERSON, T., TWINING, W. L. a SCHUM, D., 2005. *Analysis of evidence*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press. Law in context. ISBN 978-0-521-67316-7.
- BLECHA, I., 2002. *Filosofie*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc. ISBN 978-80-7182-147-2.
- HENDRYCH, D., BĚLINA, M., FIALA, J., ŠTURMA, P., ŠÁMAL, P. a ŠTENGLOVÁ, I., 2003. *Právní slovník*. 2. rozšířené vyd. Praha: C. H. Beck. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7179-740-1.
- LANDGRÁF, R., 2021. Aplikace obecné důkazní nauky v daňověprávních procesech: vybrané poznámky. *Bulletin Komory daňových poradců*. (2), 35–42. ISSN 1211-9946.
- OLŠOVSKÝ, J., 2005. *Slovník filosofických pojmů současnosti*. Vyd. 2., rozšířené. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-1266-1.
- SOUSEDÍK, P., 2008. *Logika pro studenty humanitních oborů*. 3. vydání. Praha: Vyšehrad. ISBN 978-80-7021-970-6.
- WALTON, D. N., 2013. *Methods of argumentation*. New York: Cambridge University Press. ISBN 978-1-139-60018-7.
- WEINBERGER, O., 1959. *Logika: učebnice pro právníky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

8 Rozsudek NSS ze dne 26. 6. 2014 čj. 5 Afs 65/2013.

9 Kauza podléhala zákonu o DPH ve znění do konce roku 2008.

10 Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 31. 8. 2005 čj. 2 Afs 144/2004–110.

11 V současném daňovém řádu (č. 280/2009 Sb.) tomuto instrumentu fakticky odpovídají stížnosti dle § 261 DŘ.

12 Rozsudek NSS ze dne 20. 9. 2017 čj. 6 Afs 34/2017-71.

13 Rozsudek NSS ze dne 13. 5. 2020 čj. 8 Afs 58/2019-48, č. 4023/2020 Sb. NSS.

Na jaře loňského roku vyhlásila Komora daňových poradců ČR již 4. ročník soutěže o nejlepší diplomovou práci na daňové téma. Kancelář Komory obdržela celkem 13 diplomových prací z 8 vysokých škol. Jednotlivé práce hodnotila komise stanovená Prezidiem Komory. Tři nejlepší studenti obdrželi finanční odměnu, zúčastnili se 12. ročníku odborného semináře Národní účetní rady a byla jim také nabídnuta možnost publikovat redukovaný text své diplomové práce v e-Bulletinu Komory daňových poradců České republiky. Níže je výtah z diplomové práce jednoho z výherců.

Autor diplomové práce: **Ing. Radim Procházka**, doktorand na Katedře financí, Masarykova univerzita

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ing. Filip Hampl, Ph.D., odborný asistent na Katedře práva a Katedře financí, Masarykova univerzita

Soukromý svěřenský fond: Postup identifikace a zdanění plnění poskytované obmýšleným

Radim Procházka

Doktorand
na Katedře financí,
Masarykova univerzita

Úvod

Institut svěřenského fondu byl zakotven v českém právním systému příchodem nového zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), již před 9 lety a v platnost vešel před 7 lety. Nejedná se o žádný nový institut a již nyní o něm víme mnoho. Víme například, že i když byl institut přebrán z Kanady, přesněji z quebeckého občanského zákoníku (Civil Code Of Québec, 1991), tak z pohledu daní z příjmů se jeho využitím neinspiroval¹. Využití v Kanadě je často právě daňové s cílem zamezení progresivnímu zdanění příjmů. U nás je naopak institut svěřenského fondu nevhodný pro daňovou optimalizaci.

Nicméně i nadále nejsou zodpovězeny všechny otázky, judikatura z většiny stále chybí a odborná literatura se v mnohém ►►

¹ Kanadský i český zákonodárce měli v úmyslu docílit daňové neutrality. Rozdílem je, že pro kanadského zákonodárce bylo porovnávacím kritériem zdanění jedince, v České republice byly zvoleny investice.

neshoduje. Například nedochází ke konsenzu ve vykazování účetních operací anebo v postupu zdanění plnění a uplatnění takzvaného pravidla „zisk před majetkem“. Tento příspěvek nabízí řešení, jak správně identifikovat a zdanit plnění ze svěřenského fondu a jak správně uplatnit zmíněné pravidlo „zisk před majetkem“.

Identifikace plnění ze soukromého svěřenského fondu

Plnění ze svěřenského fondu má odlišné členění z pohledu občanského zákoníku a dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon o daních z příjmů“). Každé z těchto plnění má odlišný způsob zdanění a odlišné možnosti jejich osvobození od daně z příjmů. Ke správné identifikaci plnění je nutné nejprve stanovit, o jaké plnění se jedná z pohledu občanského zákoníku a následně dle zákona o daních z příjmů.

Občanský zákoník dle § 1457 odst. 4 rozlišuje plnění „z majetku“ a „z plodů a užitků“. Plnění z majetku představuje převod konkrétního majetku ze svěřenského fondu obmyšlenému. Jedná se o majetek, který byl do svěřenského fondu vyčleněn nebo zvýšen, to znamená že je evidován ve statutu nebo je popsán ve smlouvě o zvýšení majetku. Jako příklad si lze představit konkrétní nemovitost, konkrétní vůz, určitou sumu peněz a podobně. Druhou možností je plnění z plodů a užitků, takové plnění může představovat cokoliv, co majetek ze své podstaty poskytuje, např. nájemné, výnosy, zisk a tak dále. Správce ze svěřenského fondu poskytuje plnění podle podmínek statutu, a pokud obmyšlenému vznikne právo na plnění, musí správce plnit. Tato skutečnost je zásadní pro správné rozlišení plnění z pohledu daní z příjmů. Plnění není obecně závislé na výsledku hospodaření, neboť žádné ustanovení nezamezuje poskytovat plnění v záporném výsledku hospodaření. Plnění je závislé pouze na podmínkách, které statut stanovuje pro jejich poskytování, proto lze plnit i ve ztrátě. Nutno dodat, že zakladatel má možnost nastavit statut tak, aby plnění ve ztrátě nebylo možné.

Z pohledu daní z příjmů se rozlišuje plnění na bezúplatné a úplatné, protože obecně je plnění ze svěřenského fondu bezúplatné, budeme se v tomto článku primárně zabývat touto variantou. Zákon o daních z příjmů rozlišuje dále plnění z majetku (§ 10 odst. 3 písm. c) bod 3 zákona o daních z příjmů), ze zisku a z ostatního majetku (§ 21c odst. 1 zákona o daních z příjmů). Dále je nutné následovat takzvané pravidlo „zisk před majetkem“². Nicméně nejedná se o to, že by veškerá plnění do výše zisku byla klasifikována jako plnění ze zisku. Pravidlo „zisk před majetkem“ není totiž přesné, ale spíše zavádějící. K tomuto pravidlu vyřklo nesouhlas Generální finanční ředitelství v rámci Koordinačního výboru ve svém stanovisku: „Z logiky věci vyplývá, že majetek vyčleněný, vložený nebo pořízený do svěřenského fondu není ziskem svěřenského fondu. Zisk může přinášet pouze nakládání s tímto majetkem (např. nájem předmětného majetku).“³

Plnění z majetku dle občanského zákoníku nemůže nikdy být plněním ze zisku nebo plněním z ostatního majetku.

Na základě vyjádření Generálního finančního ředitelství lze dojít k závěru, že pravidlo „zisk před majetkem“ se bude užívat pouze při plnění z plodů a užitků dle občanského zákoníku. Zatímco plnění z majetku dle občanského zákoníku bude vždy plnění z majetku dle zákona o daních z příjmů a žádným jiným plněním být nemůže. Jedná se o totožné termíny, které ztělesňují převod konkrétního majetku ze svěřenského fondu, který byl do svěřenského fondu vyčleněn zakladatelem anebo zvýšen zvyšovatelem. Plnění z majetku dle občanského zákoníku nemůže nikdy být plněním ze zisku nebo plněním z ostatního majetku.

Na druhou stranu termíny plnění ze zisku a plnění z ostatního majetku se vztahují k plnění z plodů a užitků dle občanského zákoníku. Právě při plnění z plodů a užitků se použije zmíněné pravidlo „zisk před majetkem“ nebo správněji „zisk před ostatním majetkem“ a s tím související povinnost správce plnit i ve ztrátě. Tato klasifikace rozlišuje plnění z plodů a užitků podle zdroje financování, ze kterého je plněno. Pokud svěřenský fond generuje nebo má akumulovaný zisk a zároveň se nejedná o plnění z majetku, jedná se o plnění ze zisku, a to až do výše akumulovaného zisku. Pokud správce poskytuje plnění nad akumulovaný zisk anebo ve ztrátě bude tato část plnění iden-

2 Toto pravidlo bylo odvozeno z ustanovení § 21c odst. 1 zákona o daních z příjmů.

3 Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 23. 4. 2014.

tifikována jako plnění z ostatního majetku, neboť svěřenský fond musel plnění uhradit ze zdrojů, které byly do svěřenského fondu vloženy (z vyčleněného a zvýšeného majetku). Tato situace může vzniknout například z důvodu špatného nastavení statutu nebo z důvodů transformace vyčleněného a zvýšeného majetku. Jako příklad můžeme uvést situaci, kdy obmyšlený má nárok na výnosy z nájemného, ale již se nebere v úvahu opotřebení nemovitosti. V tomto případě nemovitost generuje výnosy (plody a užitky), ale zároveň i náklady (opotřebení nemovitosti). Pokud generuje svěřenský fond zisk, bude plnění z nájemného rozděleno na plnění ze zisku a na plnění z ostatního majetku. Plnění ze zisku bude plnění ve formě nároku na nájemné do výše zisku, který svěřenský fond vygeneroval. Plnění z ostatního majetku bude představovat zbylou část nároku na nájemné, tedy nad výši zisku. Protože správce svěřenského fondu musí vyplatit plnění z vyčleněných a zvýšených zdrojů do svěřenského fondu, je na takové plnění nahlíženo obdobně jako na plnění z majetku.

V případě svěřenských fondů se občas uvažuje plnění ve formě práva na užívání majetku, například ve formě poskytnutí rodinného domu k bydlení. Vedou se diskuse nad tím, zda je vůbec možné takové plnění ze svěřenského fondu poskytovat. Nicméně pokud správa svěřenského fondu přijme nemovitost a poskytuje ji obmyšleným k bydlení, aniž by to bylo uvedeno ve statutu, tak se z pohledu obmyšlených jedná o příjem, který jim svěřenský fond poskytuje. Takový příjem je nutné z pohledu zákona o daních z příjmů zdanit. Právo na užívání majetku ze své podstaty nelze identifikovat jako kapitálový příjem, neboť takové plnění nelze poskytovat ze zisku. Proto se bude jednat o nepeněžní ostatní příjem, který je potřeba náležitě ocenit.

Zdanění bezúplatného plnění u fyzické nepodnikající osoby

Plnění ze svěřenského fondu je u fyzických osob zdaněno dvěma způsoby, buď dle § 8 nebo § 10 zákona o daních z příjmů a je možné jej za určitých podmínek osvobodit od daně z příjmů. Plnění není daňově uznatelný výdaj, a proto je nutné připomenout, že v případě dosažení kladného základu daně bude muset svěřenský fond odvést daň z příjmu právnických osob (§ 17 odst. 1 písm. f) zákon o daních z příjmů).

Jak název sám napovídá, plnění ze zisku bude zdaněno stejně jako podíl na zisku obchodních korporací. Jedná se o kapitálový příjem zdaněn podle § 8 zákona o daních z příjmů. Plnění ze zisku bude zdaněno 15% zvláštní sazbou daně (známou jako srážková daň) dle § 38c odst. 1 zákona o daních z příjmů. Proto obmyšlený, který je fyzickou osobou, neuvádí tento příjem do da-

ňového přiznání (§ 36 odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů). V tomto případě nelze takové plnění osvobodit od daně.

Na druhou stranu plnění z majetku a plnění z ostatního majetku jsou považována za ostatní příjem dle § 10 odst. 3 písm. c) zákona o daních z příjmů. Tyto dva druhy plnění jsou zdaněné stejně, terminologie pouze rozlišuje, o jaké plnění se dle občanského zákoníku jedná. Plnění z majetku představuje převod konkrétního majetku, který byl dříve vyčleněn anebo zvýšen do svěřenského fondu. Plnění z ostatního majetku představuje plnění z plodů a užitků nad výši akumulovaného zisku. Tento dílčí základ daně umožňuje obmyšleným za určitých okolností příjem osvobodit. Pro osvobození je nutné, aby plnění bylo bezúplatné a zároveň musí splnit alespoň jednu ze tří podmínek, a to, že majetek byl vyčleněn nebo zvýšen osobou pro případ smrti (§ 4 písm. b) zákona o daních z příjmů), která je s obmyšleným v přímé či vedlejší příbuzenské linii anebo žila alespoň jeden rok s obmyšleným v jedné domácnosti (§ 10 odst. 3 písm. c) bod 2. zákona o daních z příjmů). Pokud je splněna alespoň jedna z těchto tří podmínek, lze příjem ve formě plnění z majetku či ostatního majetku osvobodit od daně z příjmů. Pokud nejsou splněny podmínky pro osvobození, tak se plnění zdaní v rámci daňového přiznání v dílčím základu daně dle § 10 zákona o daních z příjmů. Osvobození se tak nevztahuje na obmyšleného, který majetek sám do svěřenského fondu vyčlenil nebo zvýšil. Jedná se o situaci, kdy je obmyšlený zároveň zakladatel nebo zvyšovatel. Takové osvobození není možné, protože zakladatel nebo zvyšovatel není sám sobě osoba příbuzná.⁴ Zakladatel a zvyšovatel je tedy oproti příbuzným daňově znevýhodněn a navrácení majetkových práv ze svěřenského fondu zakladateli nebo zvyšovateli podléhá zdanění 15%, v případě dosažení progresivního zdanění i 23%. Jedná se o situaci, kdy majetek získaný ze zdaněných příjmů je zdaněn ještě jednou, tedy dvakrát. Taková úprava jednoznačně odráží zakladatele od převádění majetku do svěřenského fondu a zpět.

Dle zásady legální licence může v rámci svěřenského fondu docházet i k úplatnému plnění, což ztělesňuje právní jednání, ve kterém zvýšením majetku do správy svěřenského fondu nabývá zvyšovatel práv obmyšleného a s tím i právo na plnění.⁵ V tomto případě bude stále plnění identifikováno buď jako plnění ze zisku, z majetku, anebo z ostatního majetku, nicméně již nebude možné plnění za žádných podmínek osvobodit od daně.

U poplatníků z příjmů právnických osob je taktéž nutné rozlišovat, o jaký druh plnění se jedná, stejně jako u fyzických osob. Rozdílem je, že plnění z ostatního majetku bude zdaněno v rámci obecného základu daně. Plnění z majetku a z ostatního majetku lze od daně z příjmů právnických osob osvobodit, pokud byl majetek vyčleněn pro případ smrti (§ 19b odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů).

Riziko disproportionálního zdanění?

Kvůli zmíněnému pravidlu „zisk před majetkem“ a různým způsobům zdanění plnění nastaly obavy z disproportionálního zdanění ►►

4 Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR ze dne 23. 4. 2014, str. 16.

5 Nečas, Petr a Pospíšil, Jiří. 2012. Důvodová zpráva k NOZ, konsolidovaná verze, k § 1468–1470.

mezi obmyšlenými se stejnými právy.⁶ Kdy například se jednomu z obmyšlených bude plnit do výše zisku, v takovém případě se jedná o plnění ze zisku a zdaní se 15% srážkovou daní. Takové plnění sníží zdroj financování ve formě zisku, pro zjednodušení řekněme, že ho úplně vyčerpá. V posloupnosti druhému obmyšlenému bude tím pádem plněno nad výši zisku a plnění bude klasifikováno jako plnění z ostatního majetku, čímž jeho příjmy mohou být osvobozeny. Jednalo by se o situaci, kdy plnění jednoho obmyšleného bude zdaněno 15% daní a druhý obmyšlený bude mít plnění od daně osvobozeno. Nicméně správce dle § 1409 a § 1412 občanského zákoníku musí jednat v zájmu všech obmyšlených, a to stejně a nestranně při respektování jejich práva, a tedy správce musí disproporčnímu zdanění zamezit. Pokud by tak neučil, jeden z obmyšlených by byl znevýhodněn oproti druhému a tím by nesplnil svou povinnost. Takovým komplikacím se lze vyvarovat především správným nastavením statutu, kdy vyplácení plnění bude stanoveno na konkrétní den pro všechny obmyšlené k plodům a užitkům. Pak se snadněji rozdělí daňová povinnost mezi obmyšlené.

Shrnutí

Pro správné zdanění je nutné nejprve identifikovat plnění z pohledu občanského zákoníku a až následně dle zákona o daních z příjmů. Pokud se jedná o plnění z plodů a užitků, plní se nejdříve do výše akumulovaného zisku. Takové zdanění je identifikováno

jako plnění ze zisku a podléhá srážkové dani. Ta část plnění z plodů a užitků, která je poskytována nad výši zisku, se identifikuje jako plnění z ostatního majetku. V případě plnění z majetku dle občanského zákoníku se vždy jedná o plnění z majetku dle zákona o daních z příjmů, jedná se o konkrétní převod majetku, který byl do svěřenského fondu vyčleněn nebo zvýšen. Plnění z majetku a plnění z ostatního majetku se zdaní stejným způsobem. Tato plnění jsou zdaněna u fyzických osob v dílčím základě § 10 – ostatní příjmy. U poplatníků daně z právnických osob je tento příjem zdaněn v obecném základu daně, v případě, že majetek byl vyčleněn nebo zvýšen do svěřenského fondu pro případ smrti, lze takový příjem osvobodit od daně. U fyzických osob lze taktéž plnění z ostatního majetku a z majetku od daně osvobodit, pokud byl taktéž majetek vyčleněn nebo zvýšen pro případ smrti, nicméně u fyzických osob lze plnění osvobodit i na základě přímé či vedlejší příbuzenské linie mezi obmyšleným a zakladatelem/zvyšovatelem daného majetku nebo pokud tyto osoby spolu žily alespoň jeden rok v jedné domácnosti. K disproporčnímu zdanění by u plnění nemělo dojít, protože by tím správce nesplnil své povinnosti, které má k obmyšleným, a to, že musí jednat v zájmu všech obmyšlených, a to stejně a nestranně při respektování jejich práva. /

6 Např.: BUREŠ, Martin, 2019. Jak bude obmyšlený zdaňovat příjem ze svěřenského fondu aneb dává vám to také smysl? (online). In: ASPI (právní informační systém). Praha: Wolters Kluwer ČR (cit. 2020-12-20). Dostupné v systému ASPI.

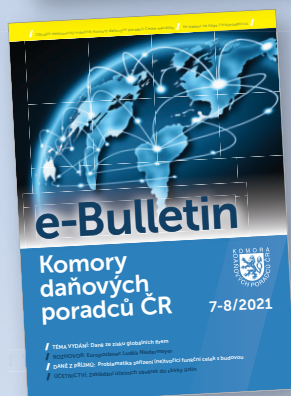
Média Komory daňových poradců ČR

Bulletin: DO HLOUBKY TÉMATU

- / Tematické zaměření každého čísla
- / Vysoce odborné články
- / Recenzovaný obsah
- / Odborný garant každého čísla
- / Stavovská společenská rubrika

čtvrtletně
tištěná
a elektronická
verze

e-Bulletin: CO BYSTE NEMĚLI PŘEHLÉDNOUT

- / Zpravodajství ze světa daní a účetnictví
- / Aktuální daňová legislativa a praxe
- / Informace z dění v Komoře
- / Lifestyleová témata a zajímavosti
- / Osobní rozvoj

@
každý měsíc
elektronicky

„Šťastný nový rok!“

V tuto dobu si vzájemně přejeme šťastný nový rok. Popřáli jste si ho i sobě? Jak by měl vypadat, aby pro vás byl letos skutečně šťastným. Většinou nemáme žádnou konkrétní představu, jenom si dokola říkáme „chci být šťastný a spokojený“, ale nic pro to neděláme. Místo toho si neustále stěžujeme, co a kdo se nám nelíbí a způsobuje naši nespokojenost se životem.

Peter Chrenko

*Daňový poradce, zakladatel
people Xperience center*

Naštěstí nikdy není pozdě si v tom udělat jasno. Možná je jednodušší si přát a plánovat šťastný den nebo týden než rok, protože na tom můžeme vědomě pracovat okamžitě. To je vlastně klíč k tvoření nové reality – začít žít více vědomě, tj. uvědomovat si, na čem nám skutečně záleží a proč, dát si to do kalendáře a pak už to jenom dělat a dělat... Pochopil jsem, že to je moje nejrychlejší cesta k radosti a spokojenosti, přestat

přemýšlet o tom, co bych měl dělat, ale začít to skutečně dělat, a i když je to nedokonalé, první krůčky k cíli jsou nejdůležitější.

Jak si ale stanovit ten správný cíl?

Mně se osvědčilo, že je lepší začít s reflexí, tedy zhodnocení uplynulého roku, protože to nám hodně usnadní stanovení cíle.

Pro reflexi je nezbytné se vědomě zastavit, v naprostém klidu od svého okolí. Říkám tomu „zavřít se sám se sebou“, nebo ještě lepší někam odjet (alespoň do lesa, když ne do hor) a „ponořit se do sebe“, alespoň na 3–4 hodinky. Takové ponoření znamená, že se spojuji se svým hlubokým/vyšším/skutečným JÁ, protože většinou v běžném životě jsem ve spojení se svým egem, které ovládá naši mysl i jednání.

Při tomto vědomém zastavení se a promítání si významných i obyčejných situací, které jsme v uplynulém roce zažili, jak jsme je (ne)zvládali a proč, co jsme cítili, jaký dopad to mělo na nás a naše okolí (rodinu, kolegy atd.), co nám dělalo největší radosti, starosti, obavy, smutek... Co nového jsem se naučil, začal/přestal dělat, co mi to přineslo... A takto můžeme ►►

pokračovat. Čím víc jdeme do hloubky a vzpomínek, tím je toto cvičení užitečnější, protože nám umožňuje se podívat a přehodnotit náš život v nové perspektivě, protože jsme starší a zkušenější, než jsme byli, když jsme konkrétní situace prožívali.

Tuto techniku můžeme ještě vylepšit, pokud si po připomenutí těchto, hlavně negativních situací nebo událostí řekneme, jak bychom postupovali, kdybychom měli možnost vrátit čas. Jak bychom přemýšleli, jednali a reagovali a jak bychom si přáli, aby to pak dopadlo.

Dalším vylepšením této metody bude, pokud si to budeme všechno zapisovat, ideálně psaní na papír rukou.

Tato bilance nám pomáhá i k tomu, abychom byli schopni udělat tlustou čáru za tím, co bylo, protože už to v minulosti nezměníme. Říkáme tomu akceptace reality a výchozího bodu, protože tím stojíme na pevných nohách a můžeme se opět vydat na pomyslnou novou cestu životem. Jak se říká, každý rok, ale hlavně každý den, kdy se probudíme, začínáme nový život. Je jenom na nás, jestli ho opět prožijeme starým způsobem, anebo se budeme řídit podle svých představ.

Jak tedy správně začít nový život, novou lepší realitu. Dnes je i ve vědeckých kruzích akceptováno, že si každý tvoříme svoji subjektivní životní realitu a vlastně neexistuje žádná objektivní realita. Tak jak neexistují dva stejní lidé z fyziologického pohledu, neexistují dvě stejné životní reality, protože se každý pohybujeme ve svém světě a vytváříme si ho ve své mysli a vědomí.

Pokud je tomu tak, proč nevyužít této skutečnosti a nevytvořit si ve své mysli vědomou představu toho, co považujeme za ideální svět, který chceme zažívat a přiblížit se k němu do konce příštího roku. Tím vlastně začínáme tvořit konkrétní představu o svém cíli – naší subjektivní realitě, kterou chceme zažívat – tedy procítovat na fyzické (máme zdravé tělo), emotivní (cítíme se spokojeně a vyrovnaně) a myšlenkové (máme jasno o prioritách a postupujeme podle plánu) úrovni.

Doporučuji se nespokojit jenom s nějakým strohým racionálním popisem, ale jít do mnohem detailnějších představ. Pokud nám vizualizace cílového stavu vytváří emocionální pozitivní odezvu (např. hřejivý pocit v hrudníku nebo slzy v očích), znamená to, že jsme našli ten správný cíl a viděli a procítili naše já v budoucnu. Proto je vhodné si tento proces nejenom představovat, ale ideálně ho hlasitě popisovat a zároveň zapisovat. Po odeznění těchto pozitivních emocí se začne opět hlásit naše ego, které nám začne připomínat, že na to nemáme a opět to nedokážeme, tak proč se o něco snažit...

Jasně stanovený cíl je základ pro vydání se na cestu. Pokud nemáme stanovený cíl, je obtížné, až nemožné si vybírat z možností, které nám život každý den nabízí. Aniž bychom si to uvědomovali, děláme každodenně stovky malých a velkých rozhodnutí. Tato se projevují v tom, co a jak děláme a jak re-

*Jasně stanovený cíl
je základ pro vydání
se na cestu. Pokud
nemáme stanovený cíl,
je obtížné, až nemožné
si vybírat z možností,
které nám život každý
den nabízí.*

agujeme na podněty našeho okolí. Většinu těchto rozhodnutí samozřejmě neděláme vědomě, ale nevědomě, to znamená, nejsme si vědomi, že máme jinou možnost. Věda říká, že těch nevědomých běžných denních rozhodnutí děláme přibližně 90 %.

Je lepší si stanovit cíle častěji a na kratší období než jednou ročně. Např. horizont 1–3 měsíců je dostatečná doba na to, abychom mohli dosáhnout významné změny. Čím kratší je horizont, tím je větší pravděpodobnost, že na tom začneme systematicky pracovat ihned. Ne proto, že musíme, ale proto, že chceme. Začátek cesty přináší okamžitou radost z toho, že jsme se na ni vydali, a také z toho, že se každým krůčkem (aktivitou) přibližujeme k cíli.

Přeji vám naplnění vašich cílů v novém roce!

Co je ego? Je náš vnitřní našeptávač

moje.kdpcr.cz